

Domoljub

V Ljubljani 18. oktobra 1944

57 - Štev. 42

K misijonski nedelji

Rumena reka na Kitajskem vsako leto poplavlja velikanska ozemlja, pri čemer utone sto-tisoče ljudi. — Podoba nam kaže rešene kitajske otroke, ki so jih katoliški misijonarji sprejeli in jih navajajo k poljedelskemu delu, da se potem, ko vode upadejo spet vrnejo v domače kraje. Hkrati jim vsajajo v mlada srca evangelijske nauke.

Komunizem in misijoni

Da je brezbožni komunizem svetovno organiziran, že dolgo vemo. Manj pa mislimo na to, kako je prav zaradi svetovne organiziranosti nevaren ne le Cerkev in krščanskim narodom, ampak tudi — in celo še bolj — poganskim narodom. Še manj pa mislimo na to, da je eden najuspešnejših bojev proti svetovno organiziranemu komunizmu prav tako svetovno organizirano misijonsko delo katoliške Cerkve. Zato bo primerno in potrebno, da se vsaj ob misijonski nedelji, ko so misli vseh katoliško mislečih vernikov usmerjene v poganski svet, živo zavemo, da bo brezbožni komunizem prej ali slej preplaval poganske narode, če mi katoličani ne bomo njegovega razdiralnega dela onemogočili, prinesli poganskim narodom krščansko vero in s njo pravilno rešitev socialnega vprašanja.

Dejstvo je, da je brezbožni komunizem med poganskimi narodi že zelo razširjen. Kajti komunistični voditelji se trudijo, da bi najprej pridobili za komunizem velike poganske vzhodne narode. Že Lenin je dejal: »Če hočemo imeti uspeh na zahodu, osvojimo si Azijo.« Iste cilje ima pred seboj tudi Stalin, ki verno nadaljuje Leninovo delo.

Ves napor komunistov torej teži za tem, da boljševizira vso Azijo. Jasno je, da je komunistična propaganda v Aziji lažja nego v Evropi. Ze zato, ker je Sovjetska Rusija že sama na pol azijska država in meji s svojo veliko razsežnostjo na celo vrsto azijskih držav in državic. Pa tudi zato, ker so socialne razmere v Aziji še veliko slabše ko v Evropi. Na Kitajskem, Japonskem in v Indiji je vse polno revščine, bolezni, izžemanja revnih od strani bogatinov; v Indiji pa je poleg vsega tega še delitev ljudi v kaste, kar v ljudeh iz nižjih kast in v parijeh — ki so najnižji stari izven kast — zbuja silno nezadovoljnost. Zato se ne smemo čuditi, če nasedajo komunizmu, ki jim zna tako lepo govoriti o enakosti in o odrešenju iz socialnega zla. In kar je najbolj žalostno, ti ljudje nimajo še v svoji sredi Cerkve, ki bi jim razkrila prevare teh laži-prerokov in jim pokazala pravo, res rešilno pot iz njihovega bednega položaja.

Niž manjših uspehov ne žanje komunizem v Afriki. V Severni Afriki se skuša nasloniti na vseislamsko gibanje. Nastopa kot branitelj koristi mohamedanca, a le zato, da more ščuvati proti krščanstvu in tako pripravljati tla brezboštva. Med črne v Srednji in Južni Afriki prodira komunizem od morskih pristanišč, kjer se zbira v tovarnah, delavnicah in skladiščih ob morju številen in izžemanju prepuščen zamorski proletariat. Posebno kričeče so socialne razmere v Južni Afriki, zato se prav tam komunizem najbolj širi.

Kako se nam morajo zasmiliti ti poganski narodi! Ze tisočletja iščejo v svojih verstvih Resnico, ki bi jih osvobodila, poti, ki bi jih pripeljala in trpljenja in grešnih zablod k večni sreči, odrešenju. In uspeh vseh teh trudov in iskanja naj bi bil ta, da bi zašli v še večjo temo, zavrgli vsako vero v onostransko, večno življenje in sprejeli za cilj svojega življenja brezbožni, surovi komunizem, ki prinaša le duhovno in telesno bedo?

Cerkev budno opazuje to strašno nevarnost, ki grozi poganskim narodom, zato kliče katoličane vseh dežel, naj stopijo v Družbo za širjenje vere in tudi sicer na vse načine podpro misijonsko delo. Če hočemo, da se bodo poganski narodi rešili komunizma in vstali k novemu življenju, jim moramo prinesiti čim prej Cerkev, ki jih bo prerodila s svojim zveličavnim naukom in milostjo. Do tega prepričanja je prišel celo Cankarček, genialni sin Kitajske, ki je še le 1926. podpisal komunistično gibanje na Kitajskem: A ko je spoznal vse zlo komunizma, je postal njegov največji

Dalje na 2. strani.

Vojni dogodki preteklega tedna

Brezuspešni napadi na zahodu

Na tem bojišču se Angloamerikanci ves teden trudijo, da bi s svojimi napadi premaknili fronto, kar pa se jim ne posreči, kakor naglašajo nemška uradna poročila, ki vele:

Dne 9. t. m.: Sovražni napadi so se včeraj razširili še na druge odseke. Ob belgijsko-nizozemski meji, na srednjem Nizozemskem ter na področju krajev Geilenkirchen - Stolberg bitka vedno bolj narašča, vendar so žilavi nemški oddelki ustavili sovražnika, ki je hotel obkoliti mesto Aachen. — Tudi pri Nancyju in Remiremontu sovražnik silno napada.

Dne 10. t. m.: Težišče bojev na Nizozemskem se je pred nekaj dnevi preneslo na nemško mostišče južno od Westerschelde in na dohod, ki vodi do otoka Zuid Beveland. Sovražni napadi ob Leopoldovem kanalu so bili zajezeni. — Pri Aachen so se nemški položaji spet vrnili. — Pri Nancyju, v gozdu Parroy in v Vogezi so hudi boji za razne višine.

Dne 11. t. m.: Pri Aachen, kjer napadajo Amerikanci, se Nemci srdito upirajo ter so doslej preprečili vse poskuse, da bi bilo mesto obkoljeno. — Tudi južno pri Nancyju, v gozdu Parroy ter na obeh straneh Remiremonta so hudi boji.

Dne 12. t. m.: Na Nizozemskem so bili zlasti hudi boji na mostišču južno od Westerschelde. Sovražnik se je izkazal vzhodno od kraja Breskens, je pa zaradi nemških protinapadov utrpel hude izgube. — V bitki za Aachen so nemški protinapadi ameriške oddelke severno od mesta potisnili v obrambo. Vzhodno od tod pa je sovražnik nekoliko napredoval. Pri Rütgen so Nemci odbili sovražnika, ki je tukaj snova hudo napadal. — Na odsekih pri Metzju in Epinalu so Nemci odbili vse napade. Vzhodno od Remiremonta so silirali in maroški oddelki vdrl v nemške postojanke, kjer zdaj divjajo hudi boji.

Dne 13. t. m.: Čeprav zdaj sovražnik huje napada z letali, vendar so nemške čete vzdržale vse kanadske napade južnovzhodno od kraja Breskens. — Na Nizozemskem so Nemci odbili vse napade od izliva reke Schelde do Meuse. — V bitki za mesto Aachen so Amerikanci v večji meri poslali v boj svoja letala. V silnih zračnih bojih so Nemci sestrelili 8 sovražnih letal. Na vzhodnem robu mesta so bili krvavo odbiti vsi sovražni oklepniki in pehotni napadi. — Na obeh straneh Remiremonta so Amerikanci in Francozi spet navallili na nemške gorske postojanke. Po hudih bojih se jim je posrečilo zavzeti eno gorsko višino ter nekaj gozdnih delov. — Ogenj iz orožja »V« traja vse te dni.

Italijansko bojišče

Pretekli teden tukaj ni bilo nobenih bitvenih sprememb, kar dokazujejo nemška uradna poročila, ki se glase:

Dne 9. t. m.: V srednji Italiji so nemške čete v večdnevni hudih bojih južno od Bologne dosegle popoln obrambni uspeh. Sovražniku se je sicer posrečilo, da je z visokimi izgubami vdrl v nemške prednje črte, iz katerih pa so

Nadaljevanje s 1. stran.

nasprotnik. Od 1. 1927. mu je uničevanje komunizma prva naloga obnavljajoče se Kitajske. — Kmeče nad komunizmom pa prikaže predvsem od pomoči misijonarjev. Ob neki priliki je dejal katoliškim in protestantskim misijonarjem:

»Da morem izvesti svoje delo, potrebujem pomoči misijonov in misijonarjev. Le krščanska vera je smotna uspešne pomagati, da izvedem svoj nalog. Kajti le ona ima v sebi moralno moč in le ona je smotna deliti je drugim.«

Tudi komunistični voditelji med pogani vidijo v katoliških misijonih največjega nasprotnika; zato skušajo za vsako ceno onemogočiti prodiranje katoliške Cerkve v poganke narode. Če torej vse to premislimo, nam bo jasno, kako važno je, da v tej odločilni uri podpremo misijonsko delo katoliške Cerkve kolikor moremo in tako preprečimo, da ne bodo poganški narodi prišli iz teme poganstva v še hujsko temo in barbarstvo — v komunizem.

ga potem nemški protinapadi ali ven vrgli ali pa ga vsaj ustavili. — Tudi ob Jadranu se boji nadaljujejo ter silijo bolj v hribe — zahodno od obale.

Dne 10. t. m.: Kljub slabemu vremenu je sovražnik spet skušal predreti ob cesti, ki vodi iz Florence v Bologno. Tukaj nemške čete že več tednov v hudih bojih odbijajo angleške napade ter jih ustavljajo že pred nemškimi glavnimi črtami ali pa pred postojankami. Osmo angleška armada je skušala vtisniti krilo nemškega frontnega loka v gorah zahodno od jadranske obale pri Rocca Cascianu in ob gorenjem teku reke Rubikon, vendar se ji to ni posrečilo.

Dne 11. t. m.: Ker je sovražnik zadnje dni imel tukaj velike izgube, je včeraj povsod le malo in šibko napadal.

Dne 12. t. m.: Boji v Apeninih na cesti iz Florence v Bologno so zdaj spet z večjo silo zadivjali. Sovražnik je napadel v široki vrsti, je pa bil odbit. Samo ena gorska postojanka, ki je v teku dneva trikrat menjala gospodarja, je zvečer ostala v sovražnikovih rokah.

Dne 13. t. m.: Ko je doslej sovražnik zamen poskušal, da bi bil prebil nemško obrambo, je zdaj v Apeninih ob jadranski obali z veliko večjo uporabo vojnega gradiva začel združevati svoje sile in napadati. Vendar so Nemci tudi včeraj odbili vse te njegove silne napade. Le na nekem ozkem mestu je napredoval za nekaj sto metrov. — Pač pa je sovražnik tudi na ligurski obali spet začel šibkeje napadati, dasi so bili njegovi napadi brez uspeha.

Vzhodna fronta

Tukaj se fronta še premika, dasi se opaža že počasnejše premikanje in vse kaže, da se bo ustavila, kakor naglašajo nemška poročila:

Dne 9. t. m.: V Banatu in v Srbiji južno od Donave so nemške rezerve ustavile sovražno napredovanje. Zahodno od Zajčarja, kjer sta dva sovjetska bataljona vdrla v nemške postojanke, so ju nemški planinski lovci uničili.

— Na Madžarskem napada sovražnik v široki črti, vendar se tukaj nemške in madžarske čete branijo na predmostjih ob Tisi. — Na severu so sovjetske čete pridrle do debrecinskega področja, kjer pa zdaj nemški protinapadi napredujejo. Doslej je bilo tukaj uničenih 25 sovražnih oklepnikov. — V Gozdni Karpatih so nemške in madžarske čete sovražnika vrgle nazaj. — Pri Varki je sovražnik zamen napad iz svojih predmostij ob Visli. V bitki med Memelom in Vento se Nemci žilavo bore s sovražnikom. — Pri Rigi je sovražnik izgubil 25 oklepnikov.

Dne 10. t. m.: Po hudih bojih prejšnjih dni so zdaj nemške čete pri Zajčarju in Belgradu z uspešnimi protinapadi razbile močnejše sovjetske sile. Na Madžarskem so je sovražniku ponekod posrečilo priti na zahodni breg Tise. S protinapadi so bili odstranjeni skoraj vsi prebodi. Pri Debrecinu se menjavajo napadi in protinapadi. Sovražni napadi pri Novem gradu, Memlu in Rigi niso imeli uspehov.

Dne 11. t. m.: Hudi boji se zdaj bijejo ob spodnji Moravi in spodnji Tisi. V južni Madžarski so bili odbiti vsi sovjetski poskusi, da bi prešli čez Tiso. Pri Debrecinu se razvija velika oklepniška bitka, v kateri so Nemci v dveh dneh 8. in 9. oktobra razbili 162 sovražnih oklepnikov. Zahodno od Velikega Varadina so Nemci razbili 26 sovražnih oklepnikov izmed 50. V Gozdni Karpatih je sovražnik le slabše napadal. Severno od Varšave je sovražnik začel huje napadati. Vdori so bili s protinapadi ali odstranjeni ali zmanjšani. — Severno od Memla so sovražni prebijalni poskusi ostali brez uspeha. V hudih bojih je bilo izpraznjeno mesto Taurögen.

Dne 12. t. m.: Na Madžarskem so hudi boji s sovražnikom, ki čez Tiso rine proti zahodu. Pri Debrecinu so hudi boji. Nemške čete so se od Cluja pomaknile proti severu. Sovražni napadi pri Varšavi niso imeli uspeha. Pri Tilsitu je bilo uničenih 42 sovražnih tankov. Pri Rigi so bili razbiti sovražni napadi.

Dne 13. t. m.: Na Balkanu so bili boji z bolgarskimi oddelki vzhodno od Niša. Južnovzhodno od Belgrada ob spodnji Moravi so boji s so-

83.000 beguncev je pribežalo v poslednjem času iz Finske na Švedsko.

Francoški komunisti zahtevajo, naj bi postala njih uporniška skupina jedro bodoče francoske armade.

Vse trgovinske pogodbe, sklenjene med Francijo in drugimi državami, je de Gaulle odpovedal.

Združene države bodo v povojnem prometu največja letalska sila na svetu — pravi časopis »Fortune«.

Bolgarska vlada je morala doleteti za rubelj tečaj 15 levov, kar je za Bolgarijo neugodno, ker rubelj ni več vreden kot 2 leva.

70% mladeničev letalka 1928 se je v Nemčiji prostovoljno javilo v vojaško službo.

Dne 20. novembra bodo razpisali 7. severno-ameriško vojno posojilo v višini 14 milijard dolarjev.

Nova Francija bo lahko uspevala le s pod mogočno zaščito Sovjetske zveze, ki je izjavil široki javnosti znan »krvnik iz Albaste«, ki je prišel iz Alžira v Pariz.

»Maršal« Tito je bil te dni v Moskvi, kjer je imel razgovor s Stalinom.

Amerikanci so doleteli tečaj dolarja v zaslednem ozemlju: 10 zasledbenih mark za 1 dolar. Prej je veljal dolar skozi leta 2.50 marke. Okrni-tev za 75%!

Kot naslednika umrlega vatikanskega državnega tajnika Maglionija imenujejo kardinala Friderika Todeschinija.

Dva litra vode in 100 gramov kruha dnevno dobe po poročilih iz Milana, prebivalci zasedene Florence.

Japonci so slomili odpor 80. žunglinske divizije in 4. oktobra zasedli mesto Fučau.

Bivši kralj Karol je izrazil namero, da se bo vrnil nazaj v Romunijo, s g. Lupescu seveda.

Ameriške izgube po porazu pri Pearl Harborju znašajo 400.000 mož, od teh nad 63.000 mornarjev, je priznal ameriški vojni minister Stimson.

Pri zadnjem sovražnem sratnem napadu na Stuttgart so bile tudi uničene starodavna cerkev sv. Leonarda, cerkev sv. Petra in cerkev sv. Pavla, tri druge pa hudo poškodovane.

Britanski sunanji minister Eden je izjavil, da Italiji ne bodo vrnil kolonij. V Rimu so ogorčeni!

»Ne smemo si demisijski, da položaj ni resen. V naslednjih tednih in mesecih bo pretoklo mnogo krvi,« je izjavil Churchill.

Finska vlada je prosila Sovjetijo za podaljšanje dogovorjene dobe za razorožitev finske armade.

Umrli je te dni bivši ameriški kandidat za predsedniško mesto v Združenih državah Wendell Willkie.

Maršanska otoka Guam in Timan, zasedena od Japoncev, sta padla te dni po 70 dnevnem junaškem odporu v sovražnikove roke; padli so vsi japonski vojaki in prostovoljno tudi vsi civilni prebivalci.

80 hidrovskih letaljev so nastavili po navodilu zavezniških zasedbenih oblasti na šolah v Italijanski Florenci.

Anglija je izgubila prvenstvo v pomorski plovi v prid ameriških Združenih držav, piše »Donauzeitung«.

»Nikdar se ne bo posrečilo premagati nemških armad,« je izjavil stabsleiter Sündermann zastopnikom inozemskega tiska v Berlinu.

Izvoz 5000 ton mesa v Brazilijo je dovolila argentinska vlada. Mesa primanjkuje zaradi prevelikih angloameriških nakupov.

vražnikom, ki je vdrl čez reko. Ob gorenji Tisi je bil sovražnik vržen nazaj. Pri Debrecinu in Velikem Varadinu je bitka vedno hujska. Včeraj je bilo tukaj uničenih 70 sovražnih tankov. V Beskidih sovražnik ni mogel napredovati. Pri Varšavi so bili razbiti vsi divji sovražni napadi. Pri Memelu je bilo v hudih bojih uničenih 11. oktobra 44 sovražnih oklepnikov.

Pogovor z možem, ki je vstal iz jelendolskega groba

Rešeni Slavko Zupančič je v ljubljanskem radiju pripovedoval o svoji rešitvi in junaški smrti svojih tovarišev

Ljubljanska brezžična oddajna postaja je dne 12. t. m. priredila spominski večer jelendolskim žrtvam. Govorili so med drugim tudi en član komisije, dr. Puš in Slavko Zupančič, ki se je bil čudovito rešil iz jelendolskega groba. Njegove besede, ki jih je sam povedal, so tako neposredno pretresljive in tudi bodrilne, da je prav, če jih »Domoljubovci« bralci ohranijo v svojih arhivih. Navedli bomo poglobitve odstavke tega pogovora, ko je Zupančič odgovarjal na postavljena vprašanja:

Vprašanje: Kako pa naj bi se vaša pot končala, če ne bi bila tako čudežno zaokrenjena?

Odgovor: Bilo je dne 22. oktobra v Ribnici. Iz zaporov so nas okroglo 95 nabrali v posebno sobo. Ob 9 zvečer se je pred kasarno ustavil tovorni avto in prvih 10 so nas odpeljali v Jelendol, to je nekako v sredi med Rakitnico in Grčaricami. Sredi gozda so nas spravili iz avtomobila. V globino gozda so odvedli prvih šest tovarišev. Po nekaj minutah slišimo posamezne strelce. Čez deset minut so odvedli še nas. Ko pridemo bliže, zagledamo velik ogenj in v njegovem svitu veliko izkopane jame, v njej pa šest mrtvih prijateljev.

Vprašanje: Kaj se je neki v tistih strašnih trenutkih v vas godilo?

Odgovor: Nič. Bili smo brez vsakega občutka groze ali strahu. Imeli smo trdno prepričanje: umiramo za Boga in domovino. Prepričani smo bili, da naše žrtve niso zastoj. Čim več nas bodo pobili, tem manj bodo dosegli. Vedeli smo, da komunizem na naših tleh ne bo obstal. No, v tem sta me že dva prijela in me odvezala od skupne vrvi, na katero smo bili vsi navezani. Druga dva mi sežujeta čevlje, vzameta hlače, kapo, očala in uro. Stal sem torej tam v samih spodnjih hlačah in srjaci z na hrbtu zvezanimi rokami. Ko so me držali za roke, reče eden od njih: »Glej ga no, hudiča, kakšno fino srcejo ima!« Odgovoril sem mu, da je vsa ušiva. On pa, da nič ne de, pri njih se vse prekuha in je spet dobro. Komendant pa je že priganjal k izvršitvi. Postavili so me torej s hrbtom proti jami in dva sta mi zvezala noge. Upravičeno so se bali, da bi jim še po smrti ušli. Predme se vstopi banditi in dvigne puško-mitraljez proti moji glavi tako, da je bila cev za dobro ped pred telom. Se sem jim v mislih odpustil zaradi Boga, ko padeta strela. Zaradi zračnega puha sem zgubil ravnotežje in padel vznak v jamo v zavesti, da sem mrtel. Padea in vsega ostalega nisem čutil. Ko se prebudim iz tega stanja, še preden je bil ustreljen prvi tovariš za menoj, je bila moja prva beseda: »Joj, živ!« Začel sem glavo drgniti ob jamo, da bi se bolj zavedel in videl, kje sem ranjen. Pa tudi ranjen nisem bil, kakaj strel, namenjen v glavo, je po čudnem naključju šel mimo. Vzdihnil sem: »Živ zakopan!« V tem sem začutil zvezane noge. Vez se je na njih že nekoliko zrahljala tako, da se mi je posrečilo vsaj noge oprestiti. S kratkim vzdihom sem se zahvalil Materi božji. Kmalu poži strel in mrtel pade name moj tovariš s tako silo, da mi je nalomil dve rebri. Jaz nalahno zastokam, pa me že nekdo sliši zgoraj in pravi: »Lej ga no, hudiča, eden je že živ!« Hitro potegnem noge tako, da sem ležal podolgovat v jami v seneli ognja, ki je gorel poleg. Komaj sem odmaknil noge, že pristopi banditi in odda v jame cel rafal krogel, ki so padale tik mene. Zahvalil sem se Strvarniku, da me je že drugič rešil in sem bil prepričan, da me bo tudi naprej. Nato se je zgoraj nadaljevalo streljanje. Z razbitimi glavami so padali prijatelji k meni v jamo. Njih kri je brizgala naokrog, da sem kmalu ležal v sami gorki krvi. Tedaj je klo to mimo mene s tako naglico, da vsega nisem mogel pojmiti. Danes vse strašneje doživljam ob spominu.

Vprašanje: Kako ste se mogli rešiti iz groba?

Odgovor: Slišal sem, kako so zgoraj spraševali 18 letnega fanta, zadnjega v naši skupini, ki se je tresel, ali se boji smrti. Odgovoril je: »Ne bojim se, le sebe me, ker nimam sukunja.« Tako je junaško padel tudi ta poslednji. Morilec so se pričeli nato odpravljati, da gredo po drugo skupino. Pri jami sta ostala samo dva, da bi pazila na ogenj in ga zatemnila, ker so nemška letala brenčala v zraku. Komaj dobro odidejo, je že priplaval točno nad jamo eroplan, katerega sem prav dobro videl. Tolovaja sta začela metati na ogenj

pripravljene smrekove veje, da sta plamen kmalu čisto zadušila. Tedaj sem začutil, da je prišel moj trenutek. Začutil sem, kot da bi me dvignila nevidna roka. Vstal sem, odlašal čez svoje mrtve prijatelje do roba meter in pol globoke jame in se prevesil ven s pomočjo nog in brade. Ko sem nekako dvajset metrov od jame po nesreči stopil na suho vejo, sta stražarja začela za menoj streljati s dvema strojnica, vendar me v slabi razsvetljavi nista mogla opaziti. Nato sem bežal dalje, padal v temi preko skal in posekanih debel, ker zaradi zvezanih rok nisem mogel obdržati ravnotežja. S polomljenimi rebri sem nato gotovo stokrat mukoma padel na tla kot klada in še težje vstal. Za pot do bližnje vasi, za katero sem računal pol ure, sem potreboval v sami spodnji obleki v okoliškem mrazu šest ur in pol.

Vprašanje: Kako ste pa potem prišli do miru?

Odgovor: Končno sem našel dobre ljudi, ki so me rešili. Nek 9 leten fant je s težavo prepilil žico, s katero sem imel zvezane roke. To so namreč tako otekle, da se je žica čisto skrila v mesu. Pri tem delu bi moj mali rešitelj skoraj omedlel. Ko sem imel roke proste, so mi kot mrtve visele ob telesu. Prositi sem moral domače, ki so medtem prihitali, da so jih položili predme na mizo, da bi videl te krvave kepe. Noge sem imel čisto prezeble in otekle. Ko sem jih v vodi odmakal, so se mi čuti zopet povrnil. S tem pa sem začutil tudi bolečine ranjenih, prej odmrlih nog in sem sedaj jaz ob bolečinah padel v nezavest. Ko se prebudim, so kletali okoli mene s svečami v rokah. No, pri teh ljudeh sem ostal skrit še deset dni. Tretji dan se je pojavila življna reakcija. Bruhal sem, treslo in metalo me je, da so me morali držati na postelji. Posledice življenega pretresa so mi ostale do danes.

Vprašanje: Rad vam verjamem. — Skoraj ob obletnici teh dogodkov ste zopet obiskali kraje

tako usodnih spominov. Kaj se vam je ob tej priliki najboljše vtisnilo v vašo dušo?

Odgovor: Izpolnila se mi je srčna želja, da sem svoboden prehodil svojo lankoletno pot iz groba in v duhu obnovil svoje doživljanje. Tista trpljenje je sedaj preboljeno in poveljano, komu daje ceno ideja, zaradi katere smo vse to pretrpeli. Gledal sem tista zmaličena trupla in v njih spoznaval svoje prijatelje. V duhu sem videl samo sebe v takem položaju ter sem v globini srca zahvalil Boga za rešitev. Moje zaupanje v božjo pomoč je tudi v današnjih dneh nad vse trdno, saj sem na lastnem primeru okusil, da Bog lahko reši tudi tistega, ki stoji na robu jame ali pa leži že v njej, kot sem ležal jaz.

Vprašanje: To zaupanje mora prevzeti naš vse. V tem zaupanju bo naša borba dobila najmočnejše poročilo zmage, ki res ni samo od tega sveta. Kaj so vam pa v teh dneh govorili vaši mrtvi prijatelji?

Odgovor: Blagorval sem jih za njihovo smago, ki so je dosegli s svojo mučeniško smrtjo, katere je postala seme novih junakov. Predvsem pa sem me potrdili v veri v pravilnost in svetost naše borbe. Če gledam vse to, kaj se je pri nas v enem letu zgodilo, vidim, da je bilo vse prav. Se vedno pravim to, kar sem govoril že v Turjaku: Gorje nam, če komunizem takrat ne bi klal in bi nam nič hudega ne storil. Kot so nekateri takrat, bi bili vsi uspani v zaupanju na »bratsko« ljubezen. Ob svojem času pa bi nas nato komunizem strl in raztrgal za dolgo časa. Sedaj pa smo že pravočasno spoznali, da je ta brat hujski kot vrag. To spoznanje nam daje moč za nadaljnjo borbo ne iz maščevanja, ker maščeval se bo Bog, ampak iz ljubezni do naših mrtvih, iz ljubezni do naroda, ki noče utoniti v mednarodni poplavi, ampak s vero v Boga živeti na odmerjenem koščku zemlje ter iz lastnih sil graditi svoj narodni dom.

Vrnitev naših mučencev domov na Kopanj

Človek obrača, a Bog obrne. Komunistični krvniki so bili prepričani, da so zabrisali vsako sled za svojimi zločini, ko so zagrebi svoje nedolžne žrtve v temno ribniških gozdov, a Bog je poskrbel, da so se našle žive priče teh grozodejstev. Z njihovo pomočjo so se odkrili tudi grobovi v Jelendolu pri Ribnici. — Dne 2. oktobra so bila tu izkopana tudi trupla petero fantov vaše straže na Kopanji, ki so bili odvedeni lani s Turjaka v kočevske in ribniške ječe ter po nepopisnem trpljenju v noči od 22. na 23. oktobra lunske leto ustreljeni v Jelendolu.

Ti fantje so: Erjavac Matija iz Velike Račne 4, star 20 let; Mohar Anton iz Male Račne 3, star 27 let; Poderžaj Janez s Čušperka 8, star 20 let; Vider Franc iz Velike Račne 7, star 22 let, in Završek Stanko iz Male Račne 12, star 21 let.

Bili so prepeljani v domačo kopanjsko faro in 7. oktobra na kopanjskem pokopališču položeni v skupnem grobu k večnemu počitku.

Pogrebni slovesnosti se je udeležila domobranska četa z Grosuplje s svojimi častniki, ki je spremljal vso pot prevoz z Grosuplje, ter ogromna množica žalujočih faranov. Po slovesnem requiemu v kapeli, ki ga je opravil domobranski kurat g. Remžgar ob asistenci g. kurata Šinka, je domači pevski zbor zapel rajnino v slovo »Nad zvezdami in

»Jaz sem vstajenec. Nato se je pričel sprevoz pomikati na Kopanj ob glasni molitvi pogrebcev.

Ko je bil pogrebni obred končan, sta se v izbranih besedah poslovila od mučeniških žrttev župan občine Račna g. Godec in domobranski poročnik g. Zeleznič, prvi pa so zapeli »Vigred se povrne« in »Blagor mu«.

Razen imenovanih peterih fantov so bili iz kopanjske župnije med turjaškimi žrtvami še Potokar Alojzij iz Male Račne 6, Kastelic Ivan iz Predol 7, Štupnik Rudolf iz Velike Račne 10, in bogoslovec Krmelj Matevž, doma iz Starč Loke, ki je preživljal zadnji dve leti počitnice v kopanjski fari v Račni. Prva dva sta bila skoraj gotovo tudi med žrtvami v Jelendolu, a jih ni bilo mogoče spoznati; Štupnik Rudolf je bil bržkone ustreljen v Laščah, Krmelj pa že na Turjaku. Oba dva zadnja sta bila na Turjaku ranjena. Dva člana kopanjske vaše straže, Vider Alojzij iz Velike Račne 7 in Nučič Antč iz Predol 8, sta bila ubita lani, prvi na Lipoglavu, drugi na llovi gori; oba sta že tudi našla zadnji počitek na domačem pokopališču.

Vsem vam, našim junakom mučencem, ki ste se borili za vero in resnično svobodo našega naroda proti zločinskemu komunizmu, večna slava, pri Bogu pa blaženi pokoj in za služeno plačilo!

Tri notranjske žrtve iz Jelendola pri Sv. Križu

Kakor smo že zadnjič poročali, niso vseh žrtv iz Jelendola pokopali v Ribnici, ampak so jih nekaj prepeljali na njihova domača pokopališča. Tako so izanskega župana Merzelja prepeljali na Ig, nekatere drugim.

V soboto, dne 7. t. m., so na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu pokopali tri jelendolske žrtve z Notranjskega: trgovca Jožeta Barago iz Grahovega, občinskega tajnika z Blok Danila Ferjančiča in Pavleta Poženela, poveljnika Vaške straže iz Loškega potoka.

Pogreb teh treh, ki so pokopani ob grobovih naših prvih mučencev, je bil nad vse slo-

vesen, saj se ga je poleg domačinov, ki so pričeli tega dne v Ljubljano, udeležilo tudi mnogo ljubljancev. Pogreb je vodil dekan mons. Škerbec, okraj Kočevje je zastopal okrajni glavar Lesar, zastopana je bila univerza po profesorjih prelatu Slaviču in prof. inž. Lobetu. Na grobovih je zapel žalostinke salezijanske pevski zbor, govorili pa so: g. kaplan Tomazin, g. Šega in dekan mons. Škerbec, ki je v svojem govoru med drugim povedal tele tehtne in dvigajoče misli:

»Slovenski narod ima v teh letih prve mučence. Tudi naši mučenci so naše priče. Pred

Kaj je NOVEGA

Duhovniške vesti

Na lastno prošnjo je bil razrešen službe rektorja prelat Ignacij Nadrah, stolni prošt v Ljubljani; na njegovo mesto pa je bil imenovan Anton Vovk, stolni kanonik v Ljubljani. — Za škof, duhovnega svetnika je bil imenovan Matije Zbontar, župnik na Koroški Bili, sedaj bivajoč v Ribnici na Dolenjskem. — Imenovani so bili: Ivan Tomazič, prefekt v Zavodu sv. Stanislava v Ljubljani, za kateheta-hospitanta na drž. gluho-nemnici v Ljubljani, Boris Fenc, kaplan v Cerknici, za prefekta Zavoda sv. Stanislava v Ljubljani, in duhovnik Ferdinand Babnik za upravitelja župnije Preloka pri Črnomlju. — Premeščena sta bila kot kaplana: dr. Anton Trdan iz Adlešičev k Sv. Jakobu v Ljubljani in Anton Grčman iz Rovt v Dol. Logatec. — Nameščeni so bili: Novomašnik Jožef Mavšar kot benefikat v Žužemberku, duhovnik Alojzij Dobrovolje kot kaplan v Cerknici in p. dr. Stanek Bevk, O. Teut, kot kaplan na Vinici; dalje kot kaplani: novomašniki: Gregorij Andoljšek v Trebnjem, Janez Habjan v Hinjah, Franc Jagkop na Blokah, Jožef Jurak v Smihelu pri Novem mestu, Anton Klobovs v Mozlju, Janez Kotar v Kostanjevici, Janez Merhar v Adlešičih, Janez Mrvar v Rovtah in Viktor Pristov na Igu.

d Duhovniške spremembe v tržaški škofiji. Ker je bil mons. Kazimir Rovis imenovan za župnika na Škedenju, je bil za tajnika škofijske kurije imenovan dosedanjí podtajnik Alojzij Škerl. Novi podtajnik pa je Remigij Carletti. Pater Josip Gregar je bil prestavljen iz župnije Sv. Antona v Rojan. Novomašnika Alojzij Kalac in Natal Milanovič sta bila dodeljena v Istro in sicer prvi za kaplana v Pregarje, drugi pa v Lanišče pri Buzetu. d Zlato poroko sta obhajala v šiški Smuc Anton in njegova žena Terezija. Na mnoga letal d Poroka. Ono nedeljo sta se poročila v ljubljanski cerkvi sv. Petra uradnik Vzajemne zavarovalnice Leopold Grum in visokošolka Marinka Zdešar. Bog daj srečo!

d Poškodovani bankovci in privatne stranke. Šef pokrajinski uprave je z odločbo z dne 3. okt. 1944 VIII., No. 5591-14, odredil, da morajo poškodovane bankovce in novčanice, na katerih so še čitljive Mevilke, sprejemati od oblastev in uradov tudi privatne stranke v plačilo. V primeru, da bi se kdo branil sprejeti znesek poškodovanih bankovcev, ki se smejo krožiti v prometu, se lahko smatra, da je odklonil sprejem plačila.

d Za predsednika okrožnega sodišča v Gorici je bil imenovan domačin sveisnik Vidman.

vsem svetom izpričujejo, da v našem narodu živi krščanstvo, da ljudje celo umirajo za svoje krščanstvo.

Naši mučenci so tudi neizpodbitne priče domovinske ljubezni, ki živi v našem narodu. Ena izmed žrtev komunističnega pokolja v Jelendolu je zapisala pred smrtjo na zid zaporov: Umrli smo za vero in domovino. — Umrli so resnično za domovino. Branili so pred brezboštvom našo zemljo, našo govorico, naše družine, ki jih komunizem razbija. Bo ili so se junško proti največjemu narodnemu sovražniku kakor nekoč Makabejski bratje. Bili so resnično mučenci za vero in slovenstvo.

Strahna je bila njihova smrt, če jo gledamo po človeško, a pozabiti ne smemo na Kristovo obljubo: »Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali in preganjali in vse hudo zoper vas lažnivo govorili... zakaj veliko je vaše plačilo in nebesih! Smrt za vero je najlepša smrt. Mučence je že obilo poplašal Bog, a tudi narod jih nikoli ne bo pozabil. Blagor družini, ki je dala mučenca! Še kasni rodovi bodo ob njegovem mučenstvu dobivali moči v boju za svoje ideale. Ljudem ni dano, da bi mogli tolažiti, toda svojem mrtvih žrtev lahko rečemo: Jokajte, a vaše solze naj bodo pomešane s ponosom, kajti blagoslovljene so družine mučencev. Vi pa, junaki, naši mučenci, molite za nove rodove junakov!«

d 25 let še deluje kot član opernega zbora v Ljubljani baritonist Anton Perko.

d Zapiranje trgovin v šivilji. Na prošnjo Združenja trgovcev je Pokrajinska uprava odločila, da smejo biti trgovine v šivilji zaprte vsak zadnji delavnik popoldne v mesecu brez ozira na to, ali je ta delavnik sobota ali dan pred praznikom. — Nadomestno zapiranje naslednji prvi delavnik prihodnjega meseca popoldne odpade.

d Pouk se je pričel. Dne 26. sept. se je pričel pouk na osnovni ljudski šoli Simona Gregoričta v Tolminu. Zjutraj je bila šolska maša, pri kateri je pel otroški pevski zbor. Slovenski otroci so tako prvič mogli vstopiti v slovensko ljudsko šolo, kjer se bodo mogli učiti materinščine tudi v šoli.

d Sneg je pobelil te dni planinske vrhove v bližini Ljubljane. Zasnežene niso bile samo višje planine, temveč je sneg zapadel prav do nizkih leg.

d Petičniki, posnemajte! Neimenovan gospod, ki je že pri prvi ljudski in pri bibliofilijski tomboli kupil večjo množino tombolskih tablic, je tudi sedaj pokazal razumevanje za socialne potrebe in je kupil 120 tombolskih tablic po 20 lir ter jih 100 podaril za begunce.

d Namesto testenja — sočivje. Prehranjevalno ravnanje v Trstu je oni dan sporečilo, da bodo prejeli potrošniki za zadnji teden v mesecu namesto testenin po 750 gramov suhega sočivja.

d Cena karbidu v Trstu in Gorici je določena na 5.10 lir za kilogram.

d Tropine morajo izročiti gorški kmetje. Cena za en stot najboljsh tropin je 40 lir in en liter žganja, za vse druge tropine pa bodo dobili po 30 lir in en liter žganja.

d Petdesetletnice svoje obrti je pred kratkim obhajal v Celju znani in spoštovani slaščičar Fric Teršek.

d Zrebanje ljudske knjižne tombole nikakor ne bo preloženo. 81 tisočakov poleg številnih knjig je že pripravljenih in bo razdeljenih med kupce tombolskih tablic, ki bodo imeli srečo in bodo zadeli kak dobiček.

d Pokrajinska gozdna drevosnica v Novem mestu bo konec oktobra oddajala neimovitim gozdnim posestnikom brezplačno gozdne sadike: smrekove, macesnove, jesenove in javorove. Prošnje je treba vložiti na okrajno glavarstvo v Novem mestu do 20. oktobra. Kolek za štiri lire!

d 50-letnica obstoja je praznovala te dni znano podjetje izdelovalnica emajliranih predmetov Westen.

d Zaradi obilnega dežja je začelo grozde po štajerskih vinogradih gniti. Oblast je zato odredila, da smejo grozde trgati že pred 10. oktobrom. Vino letošnjega pridelka bo torej precej kislo.

d Nesreča ne potiva. Z voljnimi jagodami se je zastrupil mali Andrejček Jerob od Sv. Treh kraljev nad Vrhniko. Fantka so pripeljali v bolnišnico. — Stroj je pritisnil v prvi koli 54-letnega kurjača Josipa Drglina v Ljubljani. — Pri padcu si je zlomila desno nogo 60-letna ljubljanska delavka Ana Tomincova. — Pri padcu si je zlomila desnico 62-letna zasebnica Ana Indofova izpod Golovca. — Učence ljudske šole Jože Tepina iz Predvdora pri Kranju se je peljal s kolesom iz Koke po cesti proti Jezerskemu. V Tupaljšah mu je pridrljal nasproti tovorni avtomobil, ki je Tepino vrgel s kolesa, tako da je obležal na mestu mrtve. — V Ljubljani so se ponesrečili tudi sledeči: Živec Marija si je pri padcu po stopnicah pretresla možgane, 22-letni Marjan Pogačar si je pri padcu z zidarskega odra zlomil levico, kitar 40-letni Rudolf Jakovec je pri padcu s kolesa dobil poškodbo na glavi, 12-letni dijak Kačica Danilo si je pri skoku z mize zlomil levo nogo, z vrela vodo si je poparila roke in noge 46-letna šivilja Elizabeta Novakova.

d Zboljanje položaja mestnih delavcev. Z veljavnostjo od 1. junija 1944 dalje bodo po zaslugi odločujočih krogov prejemali mestni delavci v Ljubljani zvišane mezdne in sicer po 4.50 do 8 lir na uro. Razen tega ostanejo delavstvu rodbinske doklade. Povišek bo obremenil mestni proračun za 1,200.000 lir.

d Opozorjamo delodajalce na uvedbo dveh novih razredov v socialnem zavarovanju. Podrobnosti v »Slovenec«, dne 4. oktobra št. 227.

d Ponoči od onega torka na sredo je v mestni elektrarni v Ljubljani spet zaradi preobremenitve odpovedal kotel. Zato je premalo električnega toka tako v mestu, kakor v bližini in daljnji okolici.

NOVI GROBOVI

Janko Grad

V nedeljo popoldne dne 8. oktobra se je vzle bu-demu naliu zbrala na ljubljanskih Zalah velika množica ljudi. Prihiti so od vseh strani, da se poslove od rajnega Janka Grada, bivšega šolskega nadzornika in šolske upravitelja v Mostah. Pokojnik je bil svetel zgled odličnega učitelja vzgojitelja, velik idealist, ki ni deloval le v šoli, marveč povsod, kjer je bilo treba delati in pomagati, ne da bi — kar posebno poudarjamo — iskal časti in našel primerno priznanje. Vneto je deloval kot abstinent in sodelavec v ljudskovzgojnih listih. Moščanom je zadnja leta oskrboval lepo cerkveno petje. Z eno besedo: povsod je Janko Grad sejal pravico in ljubezen.

Ko izražamo velespoštovanju Gradovi družini in sorodstvu iskreno sožalje, srčno želimo, da bi Janko Grad, vzgojitelj po božji volji, slomškar po srcu in delu, najboljši med najboljimi, našel onkraj groba bogato plačilo za svoje vzorno delovanje v prid mladini in domovini. Hvala in slava mu!

Na Jesenicah so 26. sept. pokopali kurilniškega mojstra Gostiča Franca, doma iz št. Vida pri Lukovici. V tovarni je služboval 38 let. — V Borovnici je odšel v večnost gostilničar in posestnik Dražler Anton. — V Mostah pri Ljubljani je odšel po večno plačilo šolski upravitelj v pok., eden najzgodnejših slovenskih šolnikov Janko Grad. — Na južnem bojišču je padel šmohorski rojak Lah Janez. — Doblimenim poškočbam je podlegel višji deseterik Jože Krničar, tudi z Gorenjskega doma. — Na bojišču je padel štajerski rojak Rudolf Jagodič. — V Žužemberku so pokopali 79-letno Poldetovo mamo Frančiško Zlajpah. — V Zaini pri Višnji gori je umrl France Novljan. — V Celju je umrla Marija Hladin roj. Zavri. pri St. Lenartu pa Ana Sraka. — V bolnišnici usmrtjenih bratov v Kandiji je zaspal v Gospodu bivši predstojnik p. Fortunat Lužar. — V Celovcu so umrli: 52-letni poštni asistent Fran Mačičnik, 63-letni žel. uradnik Anton Lakner in 66-letna zasebnica Marija Lukeževa. — V Beljaku so pokopali Jožefa Cerneliča. — V Dolenjem Logatcu so dajli v grob trgovko Marijo Kogovšek roj. Rupnik. — V Zabočevem pri Borovnici je umrla 18-letna Jožefa Suhadolnik. — V Ljubljani so odšli v večnost: pri izvrševanju svoje službe kurjač drž. železnice Ivan Knave, Jože Acceto, upokojenka tobačne tovarne Marija Arhar in žena pekov, mojstra Helena Zalar roj. Potočnik. — Naj počivajo v miru! Preostale tolaži Bog!

d Kostni predelava v milo kakšnih 70 industrijskih podjetij. Če bi povprečno vsak odrasli prebivalec, ki jih je v naših alpskih pokrajinah nad 2 milijona, zbral v pol leta samo pol kg kosti in jih oddal oblasti, bi bilo to 1 milijon kg kosti.

d Zdravilne rastline nabirajo. Ker se kaže vedno večja potreba nadomestkov za čaj, je državni minister za prehrano pozval mladino, naj še v večji meri nabira zdravilne rastline, še prav posebno listje jagod, malin in robidnic. Mladina naj pod vodstvom učiteljstva v teku treh tednov vsaj dvakrat na teden po ves dan nabira zdravilne rastline.

d Jabolka nakladajo. Na postaji Pesnica pri Mariboru nakladajo že mesec dni vsak dan jabolka iz Slovenskih gor in podkozjaške (kungoške) kotline. Cena je okoli 1.50 RM za 1 kg. Letos prevladuje zopet štajerski moščancelj. Izkazalo se je, da je ta stara domača vrsta še najboljša, ako se sadi na sončnih legah. Moščancelj uspeva na bolj revni zemlji skoraj boljše. Letos so tudi zlate parmele lepo obrodile in sed je bil še precej zdrav.

d Divji kostanj pobirajo otroci in odrasli tudi letos na Koroškem in Gorenjskem. Kostanj oddajajo posebnim pooblaščenecem, ki bodo pokrbeli za to, da bo kostanj predelav v krmo za živino.

Cerkev na Japonskem in Kitajskem

Na Japonskem

Dejstvo je, da Japonska danes išče Boga. Vere, ki so dale vsebinsko prejšnjim rodovom, se krhajo. Sicer štejejo še milijone pristavev, a to so dostikrat le bolj številke. Niti šintoizem, niti konfucijizem, niti budizem ne zadostita več izobraženemu Japoncu, saj se nobena teh ver ne da znanstveno dokazati. Z evropsko kulturo se širi tudi moderno poganstvo. Ateizem in agnosticism prevladujeta med akademiki. Od 5000 akademikov jih 4300 ne veruje v Boga. Nove vere, ena bolj čudna od druge, se porajajo in hotejo mašiti duhovno praznino japonske duše. Zda jih je že vsaj 400. A zmeda je čedalje večja. Zato je vlada prepovedala ustanavljanje novih ver.

Kakšen položaj pa zavzema v tej zmedbi katoliška Cerkev? Od 80 milijonov Japoncev na otočju je 117.000 katoličanov. Misijonarjev je 420. Obstaja še več škofij z nadškofijo v Tokiu. Nadškof je od l. 1939. Japonec msgr. Lot. »Ab ortu solis — Od sončnega vzhoda« se glasi napis na njegovem grbu. Domačih duhovnikov je 116. Ti dajejo veliko upanje, saj je prav zaradi tega, ker ni bilo domačih duhovščine, japonska Cerkev po prvem razvoju za 200 let zamrila. 117.000 katoličanov je v primeri z 80.000.000 poganov res malo. Veliko pa pomeni duh in življenje teh 117.000. To niso katoličani le po imenu, ampak celi katoličani, res »voni Kristusov« za Boga modrim, ki se pogubljajo (2 Kor 2, 15). Cesar se Japonec oklene, tega se oklene z vsjo dušo. Po številu so majhni, po ugledu pa veliki. S čim razpolagajo?

Japonci imajo visoko razvito šolstvo. Samo v Tokiu je 20 univerz. Klin se s klinom izbija. Katoličani so se vrgli na šolstvo. Krona vsega dela v tej smeri je katoliška univerza v Tokiu, delo nemških jezuitov. Zahtevala je ogromne žrtve. Bili so boji z oblastmi, denarja je manjkalo, potres je zrušil poslopja, a zgradili so jih na novo. Nekoč so se težave tako silno nagrmadile, da je moral dati poguma sam veliki Pij XI. z besedami:

»Univerza mora ostati, naj stane, kar hoče, kajti ugled Cerkve pred poganiskim svetom na Daljnem vzhodu je na tehnikah. — Ljudsko šole so državne. Zato imajo katoličani le nekaj zasebnih nedeljskih šol. Precej pa imajo srednjih šol. Važno je to, da imajo katoliške šole, zlasti dekliške zavodi, velik ugled. Odlični Japonci si štejejo v čast, da morejo dati svoje hčere v vzgojo katoliškim redovnicam. Redovnice morajo na stolice prilažen odslavljanje, ker nimajo dovolj sredstev. Gojenci katoliških šol se sicer ne spreobrnejo vsi, vsi pa odnese s seboj najboljšo mnenje o katoliški veri.

Japonski tisk se lahko kosa s katerim koli evropskim. Vsega skupaj izhaja 6300 večjih listov, od teh je 1124 dnevnikov. Katoličani nimajo nobenega dnevnika. Zato pa pričbujejo v nekaterih listih članke o katolicizmu, o pravni vzgoji in o veri sploh. Svojih listov imajo malo. Najlepše uspevata »Vitez Brezmadežne« (65.000 naklade) in ženski list »Sestra«. Velikega pomena v bodočnosti bo znanstveni list »Monumenta Nipponica«, ki ga izdajajo jezuiti na univerzi v Tokiu.

Največ javnega priznanja in naklonjenosti pa je pridobila katoliškomu dobrodušnosti. Vsega skupaj oskrbujejo katoličani 5 bolnišnic. Požrtvovalno delo v dveh posebnih bolnišnicah za jetične je napravilo na javnost silen vtis. Cesar sam je dal pred leti podporo 5000 jenov. Poganski zdravniki so s 110 podpisov javno izrekli priznanje plemenitemu delu. Da katoličani gojavce niso pozabili, je jasno. Akademiki s katoliške univerze obiskujejo pas bede okoli Tokia, kar je tudi v vladnih krogih našlo prijazen odmev. V tihi in

molku pa molijo in delajo trpisti in trpistinjine in zalivajo božjo setev. — Tudi v »deželi vzhajajočega sonca« tema izginja in resnična luč že svetle (1 Jan 2, 8), a za zdaj božje Sonce samo še vzhaja.

Na Kitajskem

Kitajska meri 4.420.000 kvadratnih kilometrov. Ogromna dežela je to. Zato ni čudno, da še nikoli ni bilo izvedeno ljudsko štetje. Velikost kitajskega naroda cenijo le približno. Številke se gibljejo med 250 in 500 milijoni. Ze dolga stoletja se trudi sv. Cerkev, da bi se utrdila med tem prastarim narodom. Nešteto krat je bila preganjana, tudi blaženi so že med kitajskimi mučenci. Kakšno je pa današnje stanje?

V 20. stoletju se je kitajski misijon močno okrepil. Leta 1910. je bilo kitajskih katoličanov 1.210.000, danes jih je 3.500.000. Med njimi deluje 3000 tujih in 2000 domačih misijonarjev. Na vsakega pride blizu 90.000 poganov in 700 kristjanov.

Svetle točke v kitajskem misijonu so zlasti: univerza v Pekingju, univerza v Sanghaju in tehnična visoka šola v Tientsinu. Pekinška univerza ima 2000 slušateljev. Katoličani vzdržujejo 5000 osnovnih šol. To je precejšnja moč.

Delegat Zanin je ustanovil v Pekingju poseben zavod: Collegium Sincium. Tu se vzgajajo domači kitajski duhovniki, ki so teologijo že dovršili, za profesorje v malih in velikih semeniščih. Vglablja se v domačo kitajsko kulturo, ki jo je treba prežeti s krščanskim a ne evropskim duhom.

Okoli velikih mest Pekinga, Sanghaja, Nankinga, Hongkonga je katoliška vera že močno zasidrana. Razvija se že domača krščanska umetnost, nastajajo novi kitajski domači redovi, dobro je organizirana Katoliška akcija, zdaj v vojnem času pa se je še posebno bujno razvila in v najlepši luči zablistela krščanska dobrodušnost. Misijonarji so vztrajali na svojih mestih in so stolislo bencinev in ranjencev, brez razlike vere, nudili pomoč. To delo je obrnilo naše pozornost ljudskih mas in pridobilo katoliški veri naklonjenost javnega mnenja in tudi oblasti. Prav letos 25. februarja je g. dr. Cheou Kang Sie kot izreden poslanec in opolnomočen minister kitajske republike izročil Nj. Svetosti Piju XII. svoje poverilnice kot kitajski poslanik pri sveti Stojici. S tem je Kitajska stopila v vrsto dežel, ki imajo uradno zastopstvo pri sv. Stojici.

Težave pa delajo komunisti, ki še vedno ubijajo kakega misijonarja. Vojska je misijon veliko stala. Zračni napadi so uničili nad 200 cerkva in ubili 20 misijonarjev.

Tujim misijonarjem dela velike preglavice kitajščina. V 19. stoletju nanjo niso polagali tolike važnosti. Danes pa Cerkev zahteva, da se vsak novodošli misijonar temeljito vešči v kitajščino. V Pekingju sta dve šoli za misijonarje in ena za misijonarko. Tu se mora vsakdo vsaj dve leti učiti kitajščine, če pa hoče znati kaj več ali pa, če zahteva to njegov položaj, seveda dve leti nista dovolj. Učijo pristni kitajšč. V drugem jeziku se v šoli sploh ne sme govoriti. Kitajski jezik je brez dvoma ena največjih težav za evropske misijonarje.

Omeniti je še treba siromašnost ljudstva, pasivnost kitajskih katoličanov, veliko gnotno odvisnost od tujine, brezmejno razsežnost kitajske zemlje, ponos na starodavno kulturo, pomanjkanje misijonarjev in gnotnih sredstev, pa nam bo jasno, da bo kitajski kolos zahteval še ogromnih duhovnih in gnotnih žrtv, preden ga bo Cerkev kot enega najdragocenejših andov podarila Kristusu.

Ali bomo Slovenci stali ob strani pri tem svetovno zgodovinskem delu?

Iz bojev zoper komuniste

Pristojna oblast je zaplenila premoženja sledenim, svoje dni v Ljubljani bivajočim komunistom: ključavničarju Sviglju Jožetu, delavkama Škerk Nedi in Zofiji, dijaku Čopu Mišotu, Bernot Franji ter monterju Pleškotu Stankotu, njegovi ženi Ani in njegovi hčerki Anici.

Ceprav nepismena, je bila od boljševoikov mučena in umorjena pod krinko, »da je pisala poročila za domobrance«, kmečka mati Marija Kastelic iz Poljan za Primskovim.

V Gorici so pokopali goriškega prostovoljca-legionarja Marija Gajerja, padlega pri izpolnjevanju službe.

Pristojna oblast je zaplenila imovino nekaterih, svoj čas v Novem mestu bivajočih komunistov. Prizadeti so: oficial Dražler Jožef z ženo in hčerko, učitelj v p. Lamut Anton, privatna uradnica Novak Elenka in gradbeni tehnik Slapničar Jožef.

Za slovenski narod je dal življenje na gričih Primskovega med vinogradi domobranec Lojze Cesar iz Globodola v mirnopeški fari. Slava spominu junaka za vero in dom!

V bitki za Banjaluko so komunisti izgubili 3000 svojih borcev, od teh je bilo 658 ujetih, drugi so večino mrtvi, le nekaj ranjenih.

V torek dne 19. septembra je v službi slovenske domovine padel 20 letni domobranec Adolf Nadler. Pokopali so ga v Hrovači. Slava junakovemu spominu!

Domobranec iz Velikih Lašč go med borbo zajeli 28 »kulturnih« tolovajev, med njimi dr. Flereta in dr. Čeleznika.

Komunistični tolovajji so ubili družinskega očeta Kokalja Franca pd. Čada iz Bišč v občini Ihan. Umrl je za vero in domovino. Slava njegovemu spominu!

Za vero in domovino je junaksko padel sredi Blok domobranec Gorše Tone iz Dol. vasi pri Ribnici. Slava njegovemu spominu!

V Cerkljah na Gorenjskem so pokopali idealnega dijak-domobranca Aleša Rubasa. Slava njegovemu spominu!

V borbi s brezverskim komunistom je junaksko padel v gozdovih za Robom Ahačevič Jožef iz Podpeč. Slava junaku!

Pri tolovajev, med njimi komandant, je padlo te dni pri Ilirski Bistrici v spopadu s tamošnjimi domobranci.

V Cerkljah na Gorenjskem je dal življenje na oltar domovine 4. oktobra bivši nadporočnik slovenskih domobrancev Frane Jerebič, rodom iz Velikih pri Svetinjah. Slava junaku!

24 tolovajev so pokončali 8. oktobra domobranci pri Žužemberku.

18 tolovajev, med njimi nekaj tolovajskih oficirjev, je zopet padlo pri spopadu s domobranci v žužemberških hribih.

Na naši postojanki pri Verdu je te dni umrl junaksko smrti domobranec Nande Zupanič. Slava njegovemu spominu!

97 dokazanih umorov na Goriškem ima na vesti komunistka Marijana Pervanja.

V Renčah pri Gorici »partizanska rihča« muči vsako žrtev po tri dni, nato jo šele umorijo.

Na Tolminskem so bili od komunistov mučeni in umorjeni: oče številne družine Andrej Kavčič, Ergonij Zuder, Andrej Podgoršek, Kaligaria, Ivan Batistič, Vincenc Roseti, Ana Brešan, sodni sluga Roman Rutar, trgovec Edo Manfred, Strukelj iz France Jug, ki so živemu polomili roke.

Službeni list je objavil odločbo o zaplenbi imovine upornika odvetnika dr. Draga Marušiča. Titova radio-postaja je napadla Turčijo, češ da se nima pravice brigati za Balkan.

V Idriji in v vsej okolici so silno ogorčeni nad komunističnim divjanjem v Črnem vrhu.

Pod nekim senikom v Penikvah na Tolminskem so našli tolesea treh novorojenčkov, ki so jih komunistke pomorile, ker so jim bili v napoto.

Dne 22. septembra je bil za Idrijo vesel danj takrat so prišli tja prvi domobranci.

Za milijon lir škode so povzročili tolovaji v mali vasi Samotarca v občini Horjul.

V Temaju na Krasi so »brčeli« osvoboditelje prepovedali slovensko ljudsko šolo.

Rdeči razbojnikji so 25. sept. odpeljali neznan kam upokojenega župnika Antona Piska, ki je pomagal v kanalski župniji.

Za vero in domovino je umrl 5. okt. junaksko smrti domobranec Branko Virant od D. M. v Polju. Slava junaku!

Knjiga je bogastvo,

ki ostane. Današnji človek hrepeni, da bi se vsaj včasih dvignil iz svoje mračnosti in se zagledal v svet preprostega, iskrenega človeka.

Lepa knjiga nas vsaj za čas premakne iz monotonih misli, zato je vedno zvesta prijateljica. Ali ne želite tudi vi nekaj veselih ur? Naročite se torej na Slovenčeve knjižnice, ki vam bo priskrhela marsikako uro čistega veselja. V četrtim letniku smo, zato vabimo vse, da zase in za svojo družino naročite knjige Slovenčeve knjižnice, ki so za letošje posebej dobro izbrane. Nedvomno bodo lep vir družinskega veselja.

Vesoljnost krščanstva

Veliko pozornost je svoj čas zbudila knjiga, ki jo je napisal zastopnik pepeža na Japonskem, msgr. Marella. Predgovor je dodal tej knjigi sloveči pisatelj in akademik Papini. Piše slovi po svoji veliki učenosti in iznajdljivosti in je popolnoma prepričan, da bo krščanstvo zajelo tudi vso Azijo, zibelko človeške omike in da bo tretje tisočletje krščanstva označeno po razširitvi in razcvitu evangelija na tej celini.

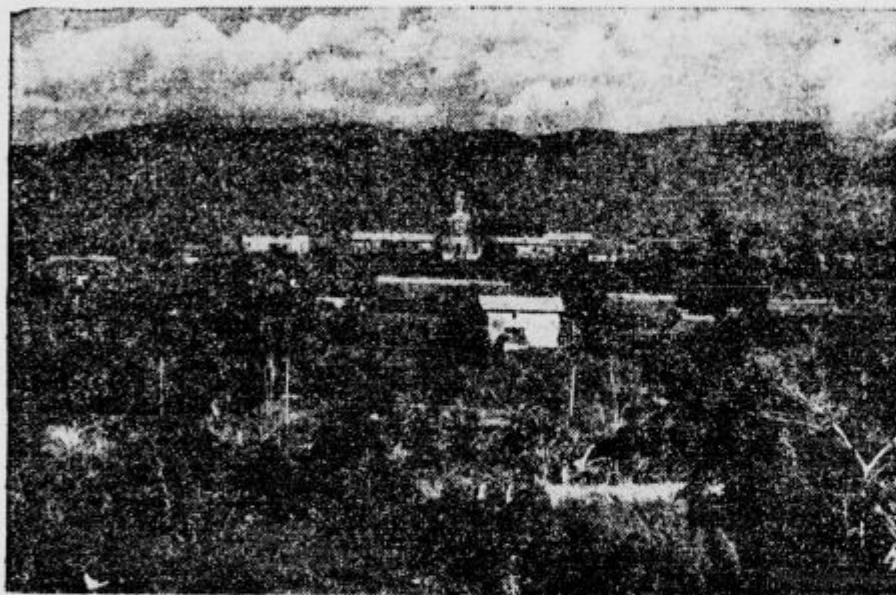
Msgr. Marella raziskuje vzroke, zakaj delo za pokristjanjenje Azije v preteklosti ni imelo pravega uspeha ter smatra vzroke za politične. V prvem tisočletju krščanskega obdobja je prepeževal pokristjanjenje azijskih narodov predvsem razkol med Rimom in Bizancem, ki je krščanstvo na vzhodu popolnoma ohromil. Tudi veliki misijonski pogon frančiškanov in dominikancev v 13. 14. in 15. stoletju se je zapeščnil zaradi žalostnih razmer v zapadni cerkvi. In končno se je tudi mogočni val jezuitskega misijonstva v 16., 17. in 18. stoletju razbil ob

Prestolnica Japonske
— Tokio

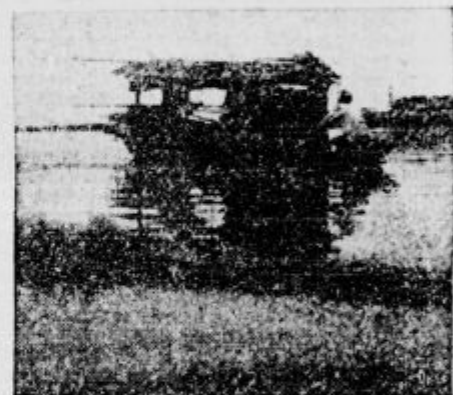

Zato je popolnoma zmotno — piše msgr. Marella, — da je katolištvo Kitajcem in Japoncem nedostopno in da zahteva njihovo raznarodovanje ali opustitev njihovih dobrih starih zgodovinskih običajev. Ne! — pravi msgr. Marella — dejstva v našem stoletju dokazujejo, da morejo vsi narodi in tudi Japonci, brez škoda za bitne osobine svoje narodne kulture, sprejeti krščanstvo.

Kako velike in važne naloge torej čakajo misijonstvo, tudi slovensko misijonstvo!

Frančiškanski samostan v Kitajskem vikarijatu Jenau

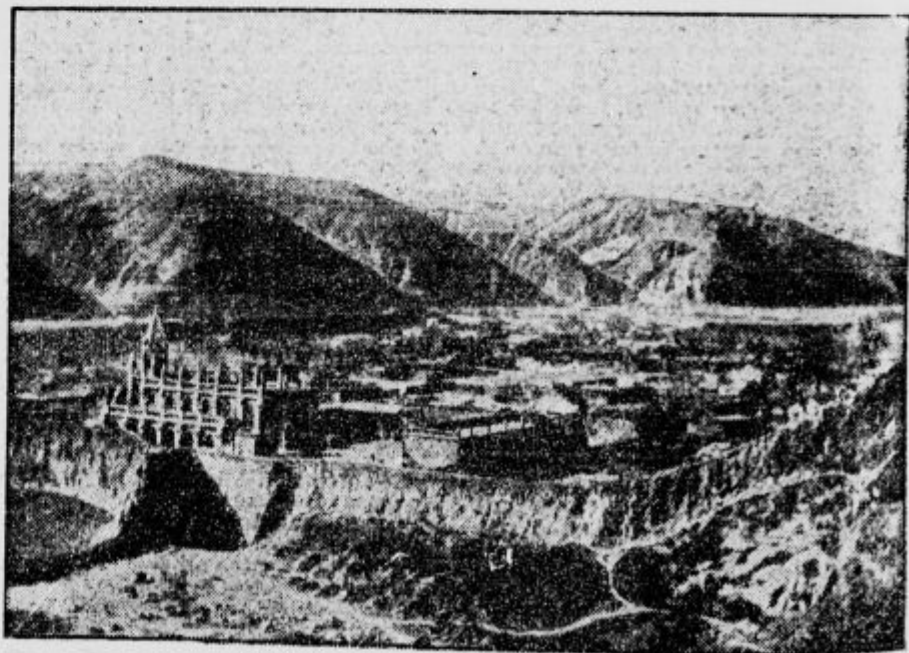
Misijonska barka na Kitajskem.

kolonialni politiki evropskih držav, ki je šla za osvajanjem arijskega plemena.

Pisatelj razgalja osnovno napako, zaradi katere pokristjanjenje Azije ni rodilo zaželenih sadov. Evropa je namreč praktično enačila krščanstvo s svojo kulturo. Pravi strup za pokristjanjenje je bil zapadni nacionalizem, ki je iz vesoljne krščanske vere hotel narediti nacionalno vero. Nekateri so istovetili katolicizem z latinsko kulturo. Francozi so se n. pr. smatrali za najbolj prave katolike, Italijani so bili maenja, da je le njihov katolicizem polnovreden.

Tudi Rusi in Poljaki so se radi šteli za misijanski narod, ki mu je naloga odkriti svetu sedino pravo slovansko krščanstvo.

Vse to so — pravi papeški odpaslanec — tako huda krivoverstva, kakor je bilo znano judovsko, da se mora namreč svet, če hoče postati Kristusov, nujno kulturno in politično podrediti Izraelu. In tako je moralo tudi krščanstvo med azijskimi narodi doživeti brodolom, saj je prišlo k njim v naprej določeni kulturni obliki, ki je izključevala vsako drugo. Krščanske države so evangelij torej smatrale za orodje, da širijo z njim svoje politično območje. Božje razodetje in krščansko blagovest je treba najostreje ločiti od vsake svetse kulture, od vsake posebne nacionalne podobe in miselnosti in od vsake politike. Božje razodetje uči zgolj večno zveličanje človeka in vsega človeštva ter je združljivo in resnično združeno z vsemi osnovnimi naravnimi vrednotami, ki jih nahajamo in celo v odlični méri tudi v kulturah azijskih narodov

Salezijanski misijon Macas v Ekvadorju

A. M. BASIČ:

NEDOLŽNA SEM!

»Glej, pozdravlja te,« pravi Norina, Dora pa navdušeno maha z belim robcem očetu in Todeschiniju, ki jo je ljubeznivo gledal. Todeschini je bil pomorščak pristnega kova in mu je Dora jako ugajala. Seveda tudi Dori ni bilo vseeno, ali tako čisto javna reč ni bila. Pa kdo bi trdil, da stari ni slutil, kaj se plete.

Ko je bilo na parniku vse v redu, je komandant stopil na kopno. Po pozdravu pravi oče:

»Imam za tebe novico, Dora... In vi, gospodična Norina, kako je doma pri vas?«

»O, hvala, vse v redu in dobro.«
»A, kaj je novega, oče?«
»Ugani...«

Doro je spreletela misel, da je Todeschini za menda kaj znil očetu in je očeta rahlo vzpodbudila:

»No, ti povej, očka; ne muči me!«
»Razmišljuj in se spomni. Sedaj pa spremlja Norino domov.«

Dekle se je zatopilo v ugibanje, ali kaj naj reče? Zato je oče, ko so se ločili pri prijateljskem domu z Norino, povzel besedo:

»Dopust imam. Za sedaj dva meseca.«
»Oh, to je sijajno, kako sem vesela!«

»Rad bi šel nekam od morja; ga imam že dovolj. Dora, skupaj greva. Izmisli si in predlagaj, kam.«

Dora je že imela sklep in načrt za naprej. Kakor nalašč je to. V Milan in okolico!

»Zapovedništvo sem predal po sporazumu s lastnikom gospodu Todeschini. Je sicer še nekoliko mladi, ladje je vrl pomorščak in dober kapitan... Eh, kladivo nerodno, pozabil sem naročiti priljago domov!«

»Vrniva se, oče, na obalo. Saj ni daleč.«

Ko sta prišla do ladje je stopil Piro po mostiču na palubo, Dora pa je ostala na pomolu in gledala za njim. In našla ga je, Todeschinija.

»Lepo vodi, Felicijan, pa pameten bodi!«

»Ne boj se, vse bo prav, Dorica!« Nasmehi in pogledi te dvojice so vse povedali. Komandant Marchesi je bil skoraj zopet na kopnem. Njega in Doro je lepi pomorščak resno pozdravil, Dora pa je zvito zaklicala:

»Če vas zopet ne bo nič blizu, vam voščim srečno pot, gospod kapitan!«

Na poti proti domu je poizvedovala Dora, kaj se je na poti dogajalo, in je bila zadovoljna, da je bilo vse v redu.

Osem dni ostane doma zaradi matere. Potem pa gremo.

»Oh, očka, presrečna sem!«

V njenih mislih so se sedaj zapored prikazovali Mac Donald, Bruno, Marija, Lavra, Lucija in Emilija. Gledala je pred seboj Milan, zavila je na Corso Porta Nuova, doživljala je prikaze kakor v paoptiki.

»Kaj si se zamislila?«
»Nič, prav nič, oče...! Potovanja mi blodi po glavi.«

»Je grof kaj pisal?«
»Ravno davi sem dobila pismo.«

»Kaj pravi?«
»Kakor po navadi: žalost, žalost, žalost.«

Kakih štirinajst dni je že minilo, o potovanju na dopust pa niti besedice. Težko se je odločila Dora, ali vendar je vprašala očeta, kdaj in kam namerava iti.

»Jaz sem čakal, da mi ti kaj sporoš. Kam bi šla: v Turin, Rim, Milan, Švic... kam?«

»Najboljše bi bilo v Milan. Tam že davno nismo bili in nikoli za dalj časa.«

»Meni je prav. Škoda, da mama zaradi bolehnosti sedaj ne more z nama. Ali pozneje se mora odtrgati in malo spremeniti zrak. Ti sedaj lepo pripravi, da se mi ne bo treba za nič brigati. Sem vesel, da sem se otepel skrbi.«

Dora je vse jako skrbno opravila ali čim bliže je prihajal čas odhoda, tem teže ji je bilo pri srcu. Zdelo se ji je, da vidi tam sredi Milana ogromen kamen, ki se ne da premakniti. Skrivnost, ki jo zakriva, ostane večna. Saj ona ne pozna grofice Marije in nikogar, ki bi Marijo poznal. Ali bi lepo nalletela ko bi se začela vmešavati v razmere tujih ljudi? Marija morda o Mac Donaldu sploh ne mara niti čuti. To bi jo naglala...! A kako pretvezo bi si izmislila, da bi se ji mogla predstaviti? Nekako bo že, si je mislila in zaspala je pozno, to zadnjo noč pred odhodom.

V Milanu je izvedela od očeta, da ne misli ostati ves čas tu, nego da namerava iti sedaj sem, sedaj tja v bližino in daljino okolice, včasih tudi visoko do gora. Ker jo je hotel imeti vedno in povsod s seboj, je takoj videla, da z njenim detektivstvom, ki mu že itak ni prisojala posebne uspešnosti, ne bo nič. Zato se je odločila, da mu vse natančno pove, kako je bilo.

Stari kapitan je mirno in vztrajno poslušal podrobno pripovedovanje svoje hčerke in se silno čudil, kaj vse ona ve in kako na široko sklepa. Dorina podjetnost mu je jako ugajala, še bolj pa dobri namen, da bi se nesrečnim ljudem kako pomagalo. Da je tam zvrhava mera gorja, to je že tudi sam slutil.

»Da, tu moramo poskusiti, kar se da. Jaz te bom podpiral,« s temi besedami je oče odobril načrte in namene svoje hčerke.

Za prve dni sta bila oče in hči v hotelu »Comercio« blizu veličastne stolne cerkve, ki se kakor ogromen škopast dragulj dviga na Stolnem trgu. Od tam sta sklenila potovati kako stalno stanovanje, da bi mogla mirno brez preseljevanja in občutnih stroškov delati krajše in daljše izlete po okolici. Za sedaj je delala Dora priprave za svoje detektivsko delovanje. V priročniku Savallo je našla vse ono, o čemer je bila izvedela od malega Bruna. Resnično: Tisti šolski zavod je tam, reka Naviglio in stanovanje grofov Amatijevih. O vsem je govorila očetu, samo tega mu ni povedala, da je palača, kamor misli gnati očeta zavoljo dveh nameščenih sob, last rodbine Amati. Ona je hotela čisto na tihem spoznati grofco Marijo.

Oče je bil z vsem zadovoljen in tako sta se naša dva znanca kot tujca v Milanu z načrtom mesta v roki znašla pred palačo. Dori je bilo jako tesno pri srcu: Vsa okna so bila na hiši zaprta.

»Tu se mi zdi lepo stanovati,« je rekla tako na glas, da sta ju slišala dva gospoda, ki sta se razgovarjala pri bližnji lekarni. »Usmiljenih bratov. Pokazala sta zanimanje za tujce in eden obeh pristopi, pozdravi in vpraša s tisto italijansko vpludnostjo:

»Česa pa želi gospoda?«

»Stanovanja iščemo za kak mesec, gospod,« pravi kapitan, »in moji hčerki se je zazdelo ravno do tega.«

»Nemogoče bo to, ker lastniki ne dajejo v najem. To je palača grofov Amatijevih, a oni so bogati ljudje.«

»Amati?« se pretkano začudi Dora, ker je našla novo nit. »Tako, tu stanujejo?... Veš, oče, to so tisti, ki jih poznamo iz Genove. No, ki so z nami potovali, pa smo si bili tako dobri...«

Razmišljeni oče ni ravno vedel, kam cika hči z besedami, vendar je pa potrdil, da se poznajo.

»Dobro, oče, pojdiva jih obiskat. Dovolite, gospod, kje je vhod.«

»Vhod je tu, ali ni nikogar doma.«

Dora je videla zaprta okna, a po teh besedah je zašutila, da je njen načrt propal. Vendar pa je vprašala:

»Kam so pa šli?«

»Ravno sva tudi midva govorila o njih, — se oglasi drugi, visoki možki, ki se je medtem približal: »A. Bog ve, kaj je s to dobro rodbino? Vse je skrivnostno, vsakdo govori svoje, ali jaz poznam grofa in grofco, in ne verjamem ničesar.«

»Povejte, povejte,« prosi Dora, »jaz imam to rodbino tako rada.«

»Kaj bi vam rekli? Nič več ne vidim ne grofa, ne fantkov, ki sta mi zmerom voščila dobro jutro. To je moja lekarna. Ne vem, kje so. Ko so izginili, so se zaprla za njimi vrata in okna. Njihov zdravnik mi je rekel, da je grofica šla zavoljo zdravja k Jadranskemu morju in da je vzela s seboj dete, hčerko Lavro. Ko sem jo zadnjič videl, nisem slutil, da ravno takrat zapušta dom. Ta lepa ženska, kako je bila blede in kako jo je vzelo!«

»O, hvala vam lepa, gospod,« se poslovijo kapitan, ki je ves čas samo poslušal, in pozdravi. Dora pa se samo nemopokloni. Besed ni našla.

Ko sta krenila k ulici Montebello se je Dora žalostna oglasila:

»Konec je.«

»Hm, pojdiva domov, da preženeva temne misli.«

Doma je Dora razmišljala, da bi našla kako drugo sled za izginulimi. Kaj pa Lucija in Emilija, si je mislila. Take so naravno jako zgovorne, posebno če sočustvujejo in jim še rahlo kaj obljubiš.

Prva njena pot je sedaj bila na pošto. Tam je poizvedela za pismo, ki je svoj čas opravljal službo okoli grofovske palače. Včas je pa menda vendar dobila Emilija ali Lucija kako pismo in mož se bo mogoče spominjal priimka. In potem bi že bilo lahko. Saj je morda katera še v Milanu, če je pa ni, se da poizvedeti, od kod je in kam je šla.

Na pošti v ulici Rastrelli je imela Dora srečo. Za zlatnik se je eden izmed uslužbencev posebej potrudil, da ji je mogel že čez dva dni povedati, da je Emilija Vardelli sedaj v službi v ulici Moscova točno nasproti Sv. Angela.

Iz novega stanovanja v ulici Verziera sta šla oče in hči takoj dopolne iskati Emilijo. Srečo sta imela. Ko sta pozvonila je prišla odpirat ženska že skoraj srednjih let in je poslovno vprašala, česa želita.

»Prosim, ste vi gospodična Emilija Vardelli?« vpraša Dora neka-ko negotovo.

»Da, jaz sem,« odgovori ženska osorno in gleda neznanca od nog do glave. Kaj bi rada od mene?«

»Prišla sva iz Genove in Milan obiskat grofovsko rodbino Amati, pa nismo nikogar našli. Zato bi pa prosila...«

»Kaj vem jaz o njih,« prekine Emilija nestrupe besede.

»Rekli so nama, da bi samo vi vedeli, ker ste bili skoraj do njihovega potovanja tam.«

»Že, ali jaz ne vem, kje so.«

»Kako je to mogoče, ko pa vse mesto govori o njih? Povejte vendar kaj njihovi dobri prijatelji...«

»Dobri prijatelji?« se s prezir-rom nasmehne Emilija. »Če ste tako dobri, zakaj vam potem sami ne povejo?«

»Kdo bi pa potem kaj vedel o njih?«

»Vprašajte arhitekta Itala Marzucchi,« je pojasnila Emilija rahlo, a srdito.

Čudno, da Dora ni zapopadla Emilijinega odgovora in da je besede o arhitektu čisto preslišala. Samo toliko ji je zvenelo v ušesih, da odgovor ni dovoljen.

»Cujte, bodite prijazni... Saj vas ne mislimo žaliti, ali nama je zadeva tako pri srcu,« jo je skušala omehčati.

»Če vam pravim, da ne vem! Vem samo, da jih v Milanu ni!«

Emilija bi bila še kaj rekla in morda celo očrnila grofco, pa so je spomnila, da je grofu prisegla molk. Skesala se je, da ji je ušlo ime Marzucchi, a se hitro potolažila, da je videla, da se tujci za arhitekta ne zanimajo. Zdelo se ji je, da niso razumeli njenega odgovora.

Kaj sta mogla storiti naša Genovčana? Odšla sta brez uspeha. Oče se tiste poizvedbe ob svoji redko-besednosti sploh ni udeležil. Še znil ni.

Dora sedaj ni imela za svoje namene nobene opore več. Po cele dneve je bila slabe volje. Za nič ji ni bilo. Tako je oče hodil sam po mestu, si ogledoval izložbe trgovin in prebiral napise po ulicah. Nekega dne pa se je vrnil nenavdno vesel domov.

»Cuj, Dorica, sklenil sem dati napraviti načrt za hišo, ki si jo postavimo kje v Genovi.«

»Hišo? Da, kaj si zadel lotrijo?«

»Načrt se da napraviti tudi brez lotrije.«

»Pa zakaj ti bo?«

»Ti si me zvlekla v Milan z načrtom za velikopotezno dobro delo, ki se ti ni obnesel. Mogoče bo moj za hišo boljši.«

Dora se je nekako razžalostila, ko je videla da oče njeno blago voljo tako omalovažuje.

Da bi jo spravil v dobro voljo in opogumil, jej je rekel:

»Draga hčerka moja, ti si premalo lokava. V tlici vode si se utopila. Pri preiskavah je treba paziti na vsak mig in vsako besedo.«

»Kaj mi je pa ušlo?«

»Je Emilija koga imenovala?«

»Koga?... Nisem opazila. No spominjam se.«

»Vidiš...«

»O kom je govorila?«

»Jaz sem stal za teboj, poslušal, pazil, molčal in za tvojim hrbtom napisal v beležnico: Arhitekt Italo Marzucchi.«

»Oj, sedaj se mi je posvetilo!... O arhitektu je nekaj omenila.«

(Dalje prihodaj!)

PRAVNI NASVETI

Oddaja oljnih semen. Spomladi je bila izdana narečba, ki predpisuje površino, ki jo morajo posestniki zemljišč zasadi s oljnimi rastlinami, kakor tudi najmanjše količine oljnih semen, ki jih morajo kmetovalci oddati Prevodu. Tako je predpisano, da morajo pri obdelani površini 1-2 ha oddati 10 kg, pri obdelani površini nad 2-4 ha 30 kg, nad 4-6 ha 50 kg, nad 6-8 ha 70 kg itd. Uredba tudi predpisuje koliko površine morajo poljedelci zasadi s oljnimi rastlinami. Tako so morali pri obdelani površini zemlje nad 20-25 ha zasadi s oljnimi rastlinami 0,75 ha, pri obdelani površini nad 25-30 ha 1 ha itd. Pridelano oljno seme bo odkupoval Prevod in ga plačeval po ceni, ki je bila določena. Za seme sončnic bo plačeval 6 lir za 1 kg, za bučnice 8 lir, za repično seme 6 lir in za laneno seme 8 lir za 1 kg. Pridelovalci iz Ljubljane naj dostavijo semena v Prevodovo skladišče na klavnic, oni izven Ljubljane pa ga oddajo na svoji občini. Poleg plačila za seme prejmejo pridelovalci, ki so v polni meri zadostili svoji dolžnosti, nagrado v olju, ki se ošteje v obrok maslobo in znaša 250 kg oddanega semena t decil olja. Skupna količina za nagrado prejetega olja pa ne sme znašati več kot 4 litre na vsakega družinskega člana.

Nov cenik za govejo živino. Odobren je nov cenik za govejo živino. Vsem posestnikom, ki so prodali živino Prevodu po 1. decembru 1943, je Prevod nakazal po pošti razliko med prejšnjim in sedaj zvišano ceno.

Sprejemanje poškodovanih bankovcev. Pokrajinska uprava v Ljubljani je izdala odredbo, da morajo poškodovane bankovce, na katerih so še čitljive številke, sprejemati od oblasti in uradov tudi zasebne stranke v plačilo. V primeru, da bi se kdo branil sprejeti znesek poškodovanih bankovcev, ki še smejo krožiti v prometu, se lahko smatra, da je odklonil sprejem plačila.

Ureditve prodaje čevljev. Že lani so bili izdani predpisi, ki urejajo izdelovanje in prodajo čevljev. Sedaj je Pokrajinska uprava to stvar še podrobneje uredila. Kakor znano, se smejo čevlji prodajati le proti predložitvi posebne nakaznice. Sprito vojnih razmer se smejo nakaznice načelno izdajati po najstrožjih merilih samo v zagotovitev najnujnejše potrebe delovnega ljudstva in v izogib škodi za zdravje. Čevljarji ne smejo prevzeti izdelave novih čevljev, niti če potrošnik sam dobavi usnje niti če čevljar da usnje iz svoje zaloge. Izjema od te prepovedi velja le glede izdelovanja ortopedskih čevljev. Siceršnje izjeme glede izdelovanja čevljev po meri določa šef Pokrajinske uprave v sporazumu z nemškim svetovalcem. Čevlji se bodo razdeljevali med potrošnike samo v višini zaloge, ki jo od časa do časa za določeno obdobje predpiše šef Pokrajinske uprave v sporazumu z nemškim svetovalcem. Posebna količina čevljev bo pridržana za socialne ustanove, za industrijske obrate, za uradna mesta in posebej za begunce s tolovajskih področij. Nakaznice za čevlje izdajajo sledeča oblasti: a) pokrajinska uprava po odseku za oskrbo pri VIII. oddelku, za javne, potrošnike državnih službenih mest in dobrodelnih ustanov; b) okrajna glavarstva in župan mesta Ljubljane po svojih preskrbovalnih oddelkih za posameznike, ki imajo svoje stalno domovništvo v njih upravnem področju; c) župan mesta Ljubljane po svojem preskrbovalnem oddelku beguncem iz onih krajev, ki so ogroženi po tolovajih; d) pokrajinski gospodarski svet za nameščence vojno važnih obratov. Trgovci smejo oddajati čevlje samo proti izročitvi nakaznice in istočasno odtrzanju odrezka oblačilne izkaznice. Za sprehodne čevlje je določen odrezek A, za delovne čevlje pa odrezek B oblačilne izkaznice.

Očetova oporoka. M. S. J. V vašem primeru prva očetova oporoka nikakor ne pride v poštev, ker je oče napravil, čeprav tik pred smrtjo, drugo oporoko, ki je, če je vsebina, ki ste nam jo sporočili, točna, popolnoma jasna in razumljiva ter ni razlogov za izpodbijanje njene veljavnosti. Postava tudi izrecno pravi, da v primeru dveh oporok velja poznejša in se prejšnja oporoka s to poznejšo razveljavi, kolikor iz te

poznejše ne izhaja zapustnikova volja, da naj velja prejšnja popolnoma ali deloma. Ker v vašem primeru tega ni, ampak se iz poznejše oporoke jasno vidi, da oče prve oporoke ni hotel več vzdržati v veljavi, se imamo baviti le še z veljavnostjo poznejše. V tej je postavil za glavnega dediča starejšega sina, ki je imel prevzeti zapuščino v uživanje šele po 10 letih, medtem pa jo je uživala mati, t. j. zapustnikova žena. Ostalim otrokom pa je imel glavni dedič izplačati dedne deleže, kar je tudi po vašem pisanju že izvršil. V oporoki je oče po vašem pisanju pristavil, da ima glavni dedič po možnosti izdelati podkovsko šolo. Ta pa ni izvršil podkovske šole, ampak je napravil izpit za sekirnega kovača ter izvršuje sekirno kovaško obrt. Zaradi tega mislite, da ni izpolnil pogoja, pod katerim je bil postavljen za glavnega dediča. To je pa zmota. Predvsem ni bil pod takim pojmom postavljen za glavnega dediča, ampak je smatrali omenjeni pristavek samo za naročilo, ki ga je pa glavni dedič vsaj deloma izpolnil. Saj je kovač, čeprav ne podkovski. Postava tudi izrecno pravi, da v primeru, ako ni mogoče naročila natančno izpolniti, je treba poskušati, da se izvrši vsaj kolikor mogoče. Tako je pa želel tudi oče, ko je napisal v oporoki »po možnosti«. Zato ni govora o neizpolnitvi tega pogoja očno. Naročila, ki ga nikakor ni smatrali za »glavni pogoji za prevzem zapuščine, kakor to v mislite. Vsaka pravda, s katero bi hoteli izpodbijati veljavnost zadnje oporoke, bi bila po našem mnenju brezuspešna. Aprtili bi si z njo le velike stroške. Če je pa temu tako, ni več važno komu je sedaj glavni dedič namenil posestvo. Zato se nam zdi nepotrebno razpravljati še o tem. Razumemo pa razočaranje dedičev, ki so prejeli svoje deleže v denarju, ki nima take stalne vrednosti kakor nepremičnine. To pa ni samo pri nas, ampak povsod, kjer se v teh časih dedščina izplačuje v denarju.

Okrog sosedov

a Zamenjava blaga. Na Hrvaškem se je udarila v zadnjih letih vedno bolj navada, da kmetje oddajajo razne pridelke v zamenjavo za druge predmete. Tako postopa tudi država, ki odkupuje kmetijske pridelke proti zamenjavi za sol, sladkor, tobak, cigaretni papir, vžgalice. Za oddajo 100 kg suhih sliv, namenjenih za izvoz, dobi kmet poleg plačila v gotovini po predpisani maksimalni ceni, še 10 kg soli, 2 kg sladkorja, 600 listkov cigaretnega papirja in 10 škatlic vžgalic. Kmetijske stroje lahko kupi kmet proti oddaji določenih količin masti in žita.

a Najpoštenejši državljani in najvernejši sinovi naroda. Zagrebški »Katoliški tjednik« piše v 31. številki, tudi tole: »Mar nismo v zadnjih letih čutili udarce tujece kot katoličani in kot Hrvati? Naš sovražnik ni delal razlike med enim in drugim, oboje je hotel zatreti, uničiti in nas je primoral na borbo zaradi onega in drugega. Naši državni zakoni in naša načela ne nasprotujejo našemu katolicizmu. Mi bomo zato najvernejši sinovi našega naroda in bomo najpoštenejši državljani svoje države. Od tega nas ne bo odvrgla nobena nevarnost in nobena pretnja sovražnikov Hrvatske in naše svete vere.«

a Teden Hrvatskega Rdečega križa so imeli od 3. do 9. oktobra v Nezavisni državi Hrvatski. V tem tednu niso smeli pobirati v noben drug namen.

a Za gledališke nameščence. Da bi bil omogočen čim številnejši razvoj hrvatske gledališke umetnosti, je hrvatska vlada izdelal nov gledališki zakon, ki omogoča gledališkim nameščencem čim boljše življenje. Vsi so postali državni uradniki.

a Eden izmed zaslužnih delavcev na hrvatskem narodnem in kulturnem področju, kanonik križevske škofije dr. Mirko Bojić je umrl pred dnevi v Zagrebu.

Ljudsko zdravje

Kako se ubranimo nadležnih komarjev in njih pikov?

Vsako ve, kako neprijeten je pik raznih komarjev in obadov, ki se prav posebno razmnožujejo v močvirnih ali poplavljenih predelih. Proti tej nadlogi priporočajo razna sredstva, med drugimi n. pr. petrolej, ki pa ni primeren, ker ga mnogi ljudje ne prenesejo. Boljša je močnejša razredčena karbolna voda ali karbolvazelin. Prav dolgo nas obrani komarjev umivanje s prečiščenim lesnim kisom, ki razredčen zdravil koži ne more škodovati. Priporočajo tudi tinkturo Pyrethrum roseum, t. j. divje rastoča rastlina iz perzijskih in kavkaških gora, katere cvetje uporabljajo za izdelovanje perzijskega praška proti mrčesu. Tinktura deluje že v deseterkratnem razredčenju. Na enak način se da uporabiti alkoholni ekstrakt iz dalmatinskega praška (zaberlin).

Za obrambo proti komarjem in mušicam v stanovanju je treba preko dneva skrbeti za močan prepih. Ko potem v mraku zapremo okna, pride še marsikak komar iz skrivališča in se vrede na okno, kjer ga lahko ubijemo. V temi potem okna spet odpremo.

Kri sesajo le samice, ki spustijo v ranico kapljico strupa, da se ne strdi kri pri sesanju. Posledica je silno arbenje; praskanje pomaga le trenutno in je nevarno zaradi možnosti okuženja rane. Težave si pa olajšamo, če s prstom natremo v ranico nekaj vlažne kuhinjske soli. Enako deluje košček vlažnega (oslinjenega) sladkorja. Za uničenje strupa služijo predvsem alkalijske (lužine), najbolj znana je uporaba salmijaka, ki res pomaga, če ga kmalu uporabimo. Dober je tudi košček mila (zlasti kreolil ali lizol-milo), ki uniči strup in uteši bolečino.

Kako tople naj bodo jedi? Vprašanje, kako tople naj bodo jedi, ki jih zaužívamo, je videti postranskega pomena, toda odgovor je velika važnost za staro in mlado. Ta odgovor se glasi: Ne pretople in ne prehladne. Srednja pot je najboljša pot. Posebno najmlajšim dajajmo mleko in prvo dodatno hrano samo v toploti naravno telesne toplote. Dojenček sicer sam odklanja, kar mu je prevroče in kar napada njegove nežne sluznice. Vse živali in tudi domače živali zavračajo na isti način prevročno hrano. Samo človek misli, da lahko prezira zahteve svojih notranjih organov in da mu koristi, če pospravlja v mrazu čim bolj vroče, v vročini pa čim bolj mrzle jedi. Kazen ne izostane: težave v želodcu in na jetrih so potem pogosti učinek. Ohladitev vročih jedi se da doseči, kar znano, najhitreje s pihanjem. Toda to bi pomenilo preganjati hudiča z belcebubom, kajti to pihanje je netečno in prenaša lastne bolezne kalke v skledo drugega. Da-li je mlečna mešanica za dojenčka prevročna, se matri lahko hitro prepriča na ta način, da kane nekoliko kapljice te mešanice iz steklenice na svoje zapestje. Otrokovsko jed poskusi tudi lahko z žlico: pa ne z otrokovo žlico. Šele potem, ko doseže jed pravo toplotno stopnjo, lahko prične otrok jesti. Da se jed preveč ne ohladi, postavimo skledico z jedjo za naše najmanjše v posodo z vročo vodo, za večje otroke, ki jedo sami, pa uporabljamo ogrevalni krožnik, ki ga lahko kupimo povsod.

Slabokrvnost. Zdravnikova preiskava deteta bo povedala, da-li trpi dete za slabokrvnostjo. Češče jo opažamo pri detetih, ki žive le ob mleku in sladkorju. Tako slabokrvnost lahko odstranimo, ako skrbimo, da dete dobiva zelenjavo, jajčnega rumenjaka in sadnih sokov.

Sirok razgled se vam odpre v snovanje in življenje narave, če boste prebrali silno zanimivo dr. Mihelčičevo knjigo

»TAJNE NARAVE«

ki je prav te dni izšla v edini slovenski poljudno znanstveni knjižnici Svet. Knjigi dajejo še posebno vrednost številne in lepe slike, ki ponazarjajo pisano besedo. Knjiga je že v prvih dneh naletela na splošno pozornost in je vredna, da jo slehernik prebere! Naročite se tudi vi na Svet! Svetove knjige priporočamo posebno doraščajoči in učeči se mladini!

61

Ko smo prišli na ladjo, smo ugotovili, da so nekateri izmed naših bili ranjeni, a ne težko. Manjkala sta dva. O enem smo vedeli, da je bil ubit ob napadu, o drugem pa ni bilo ne duha ne sluha.

Hotel sem zvedeti, kakaj so nas divjaki tako nenadoma napadli. Njihovo ravnanje se mi je zdelo nerazumljivo, ker sem dobro vedel, da navadno ne prelomijo prijateljskih pogojev. Žal sem moral ugotoviti, da je krivda bila na strani naših. Neka ženska je prišla s hčerko prodajat mleko. Eden od naših je odvedel deklico. Ko se je ženska vrnila k svojim brez hčerke, je zažgala vik in krik ter obtoževala belos. Nekaj ur pozneje se je približala šotoru, ki so ga postavili moji ljudje, cela truma oboroženih divjakov. Pred njimi je tekla starica in vpila kot obsedena... Ostalo je bilo popolnoma razumljivo.

Mladenec se je, zadet s sulico v prsa, mrtel sgrudil na tla.

Nek mladenič, ki je ob nenadnem hrupu prihitel iz šotora, je bil zadet s sulico v prsa in se je mrtel sgrudil na tla. Drugi so se izmuznili na drugi strani iz šotora in zbežali. Med potjo so streljali, da bi zbudili našo pozornost in nas priklicali na pomoč. Nesrečni fant, ki je odvedel mlado divjakinjo, je s njo izginil v gozdu. Po izpovedi drugih, je radevolje šla s njim. Torej ni moglo biti govora o ugrabitvi.

Požigi in pokolji.

Se nekaj časa smo ostali v bližini otoka, da bi mogli ugotoviti, če je izginuli tovariš še živ in če bi ga bilo mogoče rešiti. Smatrali smo kot dolžnost, da ga rešimo, čeprav tega ni zaslužil.

Dva dni smo čakali zaman. Križarili smo ob obali in dajali znamenja, a odziva ni bilo. Jasnó je bilo, da je mladenič izgubljen. Kljub temu pa se nisem mogel umiriti in sem sklenil, da se še enkrat izkrcam.

Tretjo noč — bila je brezmesčna — sem vzel s seboj dvajset najpogumnejših mož posadke in se izkrcal na kraju, kjer se je odigrala bitka. Upal sem, da bom presenetil divjake, jih

zajel in pozneje zamenjal za tovariša, ki je ostal na otoku, če je bil še živ. Razdelili smo se na dva dela. Prvem sem poveljeval jaz, drugemu pa ladijski nadzornik. Obe skupini sta se tiho in previdno plazili naprej. Ničesar ni bilo ne slišati ne videti... Naenkrat pa je ladijski nadzornik zdel ob nekaj in padel preko mrtvega trupla. Spoznali smo, da smo prišli do kraja, kjer je bila bitka. Zdelo se nam je najbolj primerno, da počakamo, da vziđe mesec. Ko je pol ure pozneje mesec res vzel, smo mogli natančno ugotoviti učinek, če ne naših pušk, pa ladijskih topov. Veliko številno črnih trupel je ležalo na tleh. Nobenega znaka pa ni bilo, da bi v bližini bil kak živ človek... Predlagal sem, da bi se vrnili na ladjo. Ladijskemu nadzorniku pa ta predlog ni bil prav nič po volji. Hotel je, da bi odšli v vaa, jo nenadoma napadli in v zmešnjavi skušali osvoboditi tovariša, če je bil tam ali pa ga masčevati. Meni se je ta načrt zdel blazen. A besede starčka nikakor ne morejo zadržati pogumnih mladcev, ki jih je prevzelo plemenito čustvo, da bi rešili tovariša. Tudi nisem imel nikake oblasti nad njimi, ker nisem bil poveljnik na ladji. Ker sem torej spoznal, da ne opravičim ničesar, sem izjavil, da se vrnem v čoln in jih tam počakam. Pridružil se mi je ladijski nadzornik, ker me ni hotel pustiti šmege. Odšla sta torej k čolnu, kjer smo že prej pustili enega moža za stražo.

Nekaj ur pozneje smo zagledali v daljavi onkraj gozda nenavadno svetlobo in oblak dima. Nikakega dvoma ni bilo, da je to bil požar. Kaj se je zgodilo? Še prekmalu sem izvedel.

Naši so bili dobro oboroženi. Vsak je imel puško, samokres, meč, nože in bombo. Šli so kar na slepo skozi gozd. Nenadoma pa se je pot razdelila na več strani in niso vedeli, po kateri bi krenili. Zagledali so kravo, privezano k drevesu in mislili so, da ona gotovo bolje ve za pot do vasi. Odvezali so jo in jo pustili, da je šla, kamor je hotela. Molče so šli za njo.

V daljavi, onkraj gozda, smo zagledali nenavadno svetlobo in oblak dima.

Robinzonove ZGODBE

Res jih je žival privedla v vas, ki je obstojala iz kakih dve sto revnih koč, zgrajenih iz blata, slame in vej. Razvrščene so bile desno in levo ob poti. Vsi prebivalci so spali. Naši so previdno korakali po sredi ceste, dokler niso dospeli do širšega prostora, ki je bil podoben trgu. Tukaj so zagledali človeško telo, ki je viselo na nekem drevesu. Približali so se in spoznali svojega tovariša. Bil je obeljen za roke in je imel prerezan vrat. Prevzela jih je divja želja po maščevanju. Odločili so se, da zažgejo vaa na več krajih in nato zbežijo proti gozdu na koncu vasi, koder je pot vodila k morju.

Tako so tudi storili. V kratkem je vaa vaa bila kot ena sama grmada. Nesrečni prebivalci, ki jih je prebudil nenaden avit, so planili preplašeni iz koč in z divjim krikom drveli proti morju. Ob izhodu iz vasi pa so jih čakali naši in jih pobijali kot muhe s puškami in bombami. Tisti, ki so ostali še pri življenju, so se skušali umakniti nazaj in so zadeli ob tiste, ki so bežali za njimi. Nastala je še večja zmeda in kolikor jih niso pobili naši, so bili pomandrani ali pa so poginili v dimu in ognju, ki se je širil z bliskovito naglico proti bližnjemu gozdu.

Z ladje so še prej kot mi opazili požar. Moj nečak je bil v skrbeh zaradi mene in tudi zaradi drugih. Ukazal je spustiti v kolikor drug čoln in priplut k meni. Ko je zvedel to, kar sem mu mogel povedati, se mu je zdelo potrebno, da gre našim na pomoč. Poslal je čoln nazaj k ladji. Kmalu se je ta zopet vrnil, poln oboroženih mož. Izkrcali smo se in skupno krenili skozi gozd v smeri, kjer smo videli požar.

Nudil se nam je strašen prizor.

Nesrečni divjaki so rjevoč kot preplašene zveri, bežali sem in tja. Naši razbojniki so se zabavali s tem, da so jih lovili. Ta lov na ljudi se mi je zdel tako strahoten, da sem jokal od jaze, ker ga nisem mogel preprečiti.

Pregovoril sem nečaka in ostale, da so skušali rešiti nesrečne žrtve, kolikor jim je pač bilo mogoče in jim zagotoviti, da jim ne bomo storili nič hudga. Divjaki so vsi trepetajoči padali k našim nogam in so se morali vsakomur do arca zasmiliti.

Streljanje po gozdu pa še ni prenehalo. Pomislil sem na to, da je ob vsakem strelu padla nesrečna žrtev. Kričal sem in ukazal se drugim kričati povelja na vse strani, da bi prenehalo nečloveško klanje. Toda niso jih slišali ali pa jih niso hoteli slišati. Zagledal sem mlado zamorko z otrokom v naročju, ki je vreščal na vse grlo. Za njo pa je dirjal eden naših kot pes za divjačino...

»Stoj! Stoj!« sem kričal za njim. »Stoj! Stoj! Stoj!« so začeli kričati tudi drugi in stekli proti divjancu, ki je takoj obstal, ko je videl, da nas je toliko.

»Prenehaj obsedena zver! Kaj počenjaš, prokleti?... Pozabljaš, da si kristjan? Pozabljaš, da si človek?... Obseden si... Mar še nisi sit krvi? Kako moreš moriti neoborožene ljudi,

ki bežijo, ženske, otroke? Prokleti mesar človeškega mesa!«

Priznam, da bi v tem trenutku lopova najraje zadavil. Nesrečnej pa je skušal opravičiti sebe in tovariše na ta način, da je začel pripovedovati o tem, kako so divjaki razmesarili truplo pogrešanega tovariša. Njegovo pripovedovanje je bilo tako živo, da so tudi ostali, ki so že bili precej razgreti od žganja, začeli kričati na vse grlo: »Osveta, osveta!« Najhuje pa je bilo to, da se je tem besnežem pridružil tudi nečak, ki je bil po naravi zelo ognjevit in drzen. Če nad ostalimi nisem imel nikake oblasti in vpliva, njega pa sem lahko uklonil kot sorodnika. Dejal sem mu odločno:

»Ne smeš z njimi. V imenu tvoje matere in moje sestre ti prepovedujem! Vrni se z menoj. Ukazujem ti! Moraš me ubogati!«

Nudil se nam je strašen prizor.

Škrpal je z zobmi, a vendar se je uklonil in odšel z menoj. Tovariše pa je pustil, da pokažejo sadove naše toliko hvalisane krščanske omike. Mar so bile to zapovedi in nasveti, ki nam jih je dal Kristus?...

Z nečakom sva se vrnili na ladjo in nemudoma je bil dan znak s topom in zvonom, naj se možstvo vrne na ladjo, ker bo ta odplula. Bilo je to edino sredstvo, da preprečimo nadaljnje klanje. Kmalu smo zagledali razbojnike, ki so se zbirali na obali. Virkali so se v čoln in se vrnili na ladjo.

Način, kako smo jih sprejeli na ladji, jim je dovolj jasno povedal, kako sldimo o njih početju. Niti med seboj si niso več upali govoriti o tem. Nekateri so se lotili svojega dela, drugi pa so molče sedeli ob strani.

Dvignili smo sidra, napeli jadra in odpluli naprej.

Drugi dan je bila nedelja. Ob navadni uri je zazvonil zvonček, ki je klical k božji službi. Ker nismo imeli duhovnika na krovu sem ga nadomestoval jaz, ker sem bil najstarejši. Zbral smo se v poveljniki sobi kjer sem možstvu prebral in pojasnil odlomek iz svetega pisma. Prebral sem Jakobove besede, ki jih je govoril sinovoma Simonu in Leviju: »Prokleta naj bo tvoja jeza, ker je bila kruta. Proklete njene posledice, ker so krute!«

Razložil sem jih v zvezi s pokoljem prejšnje noči in jim povedal, da je božje prekletstvo nad njimi in nad njihovimi dragimi. Dopovedal sem jim, da prehudo masčevanje dela krivično tudi še tako sveto pravico. Se mnogo podobnih misli sem jim povedal, da bi se zavedli kolik zločin so zakrivali in koliko nedolžne krvi so prelili in si z njo omadeževali vest. Nekateri so začeli jokati, drugi pa niso hoteli pokazati svojih čustev, brez dvoma tudi njihova vest ni ostala brezčutna.

(Dalje prihodnjik.)

Križem sveta

Pred volitvami ameriškega državnega predsednika

Turški list »Aksan« piše o vojnem položaju med ostalimi tudi tole: Odločilna zmaga nad Nemčijo pred zimo je za zaveznike politična nujnost. Zakaj čez en mesec bodo v Združenih državah predsedniške volitve, pri katerih bo igral vojni položaj veliko vlogo. Če zavezniki ne bodo pred zimo dosegli odločitve, bodo zašli v velike težave, kajti na vzhodnem bojišču so se boji na mnogih mestih tako rekoč ustavili. Če bo to stanje še nadalje trajalo, bodo imeli Nemci možnost, da premeste svoje sile od vzhoda na zahod.

Boj do poslednjega moža

Pod tem naslovom posveča tednik japonske vojske »Taikunomoc« vsem padlim borcem na velikomorskih otokih Guamu in Tinianu spominski članek. Četudi je postal položaj na Pacifiku (velikomorskem bojišču) resen, tako piše list, izguba teh dveh otokov ne bo vplivala na celotni potek vojne. Vendar se boj na Pacifiku vedno bolj približuje japonski. Zaradi tega se glasi — piše list — današnje geslo: Boj do poslednjega moža, kakor na Guamu in Tinianu.

Odskočna deska za bodoče napade

Časopis »Goeteborgs Handels und Schiffahrtstidning« javlja iz Turčije, da so tam vzemirjeni nad napadi sovjetskega radia proti Turčiji ter zaradi zahtev bolgarskega zunanjega ministra glede zveze z Egejskim morjem. Vprašujejo se, ali ne pripravljajo morda Moskva z Bolgarijo kot s slavnatim možem odskočno desko za bodoče napade.

Švica ne more pogrešati Nemčije

Švicarski zvezni predsednik Stampfl je v parlamentu govoril o švicarskih zunanjetrgovinskih težavah. Deja! je, da mora Švica premagati iste težave kot švedska. Švica mora takoj izvoziti blaga za 50 milijonov švicarskih frankov, ker drugače ne bi mogla švicarska industrija v celoti obratovati. Anglo-Amerikanci pa hočejo, da ne bi Švica nič več izvažala v Nemčijo. To pa je nemogoče, ker ni prav nobene možnosti s čezmorskim izvozom nadomestiti izvoz v Nemčijo.

Arena kot zaklonišče

Dva tisoč let stara arena v Veroni tvori po vesteh nemškega časopisa eno najboljših zaklonišč pred bombnimi napadi na svetu. V njej je prostora za 6000 ljudi. Arena ima ogromne obokane kleti, nad katerimi stoje 20 metrov visoki kvadri iz granita.

Dunkerque

Dunkerque, rojstno mesto znamenitega pomorskega potovalca Jeana Barta, čigar duh je skozi vsa stoletja ostal živ v mestu, ima dolgo zgodovino za seboj.

Leta 646 je bila to še majhna ribiška vas, kamor je prinesel sveti Eloi krščansko vero. Ondi je postavil kapelo in je dal kraju flamsko ime »Dunekerke«, to je: cerkev na sipinah. Od leta 900 do 1364 je pripadal Dunkerque grofu Flanderskemu, nato je prišel pod oblast Burgundskih vojvod. Od l. 1477 do 1529 je spadalo po poroki Marije Burgundske k Maksimilijanu Habsburškemu k avstrijskim zemljinam in je prišlo pod špansko oblast. Od leta 1668 do 1669 je bil angleški in so ga od Angležev leta 1662 kupili Francozi, in sicer je Ludovik XIV. dal zanj 3 milijonov francoskih frankov. Sčasoma je postal Dunkerque četrto največje pristanišče Francije.

Ena pesniška

Znani irski pesnik Robert Burns (1759—1796) je leta 1785 zložil pesem, posvečeno miši in uši. Vsebinsko za slednjo pesem je povzel, ko je nekoč v cerkvi videl uš na klobuku neke ženske.

Nemško-madžarska blagovna zamenjava

Nemško-madžarska trgovinska izmenjava je narasla. Zaradi dobre pšenice letine je mogla Madžarska izvoziti v Nemčijo večje količine pšenice in pšenične moke. Tudi precej sadija in zelenjave je prodala Madžarska Rajhu. Iz Nemčije pa je Madžarska dobila premog, koks, stroje, orodje in večje število goveje živine ter svinj in malih živali za rejo. Nemčija je nadalje poslala Madžarski tudi 250.000 stotov krompirja.

Jubilej znamenite tovarne klavirjev

Najstarejša nemška tovarna klavirjev Rud. Ibach in sin obstoja že 150 let ter prehaja njeno vodstvo skozi pet rodov od očeta do sina. Vnuki ustanovitelja so začeli izdelke svojega podjetja izvažati tudi v čezmorske dežele in Ibachovi klavirji so kmalu dosegli svetovni sloves. Od svoje ustanovitve je poslala tvrdka v svet nad 100.000 klavirjev.

Zanimivo dogajanje

V Nemčiji so zvišali odkupno ceno za mesne svinje, za težke svinje pa nekoliko znižali, ker hočejo, da ljudje bolj rede mesne svinje. Ugotovili so namreč, da s pridelovanjem oljnih rastlin pridobe na hektar neprimerno več maščob, kakor pa s pridelkom krmi za pridobivanje masla ali masti od krav, oziroma od svinj. Nove cene bodo stopile v veljavo 15. oktobra, da bodo imeli svinjerejci še dovolj časa vnovčiti debele svinje po višji ceni.

R
D
E
C
A
K
O
L
O
B
O
C
I
J
A

Zbirka šal in slik —
za rdeči spomenik.
— 10 lir —

Poseben običaj Kitajcev

Poganski domačini otoka Cheung Chen postavijo vsako leto na neki slavnosti celo vrsto ogromnih štruc kruha, ki so do 25 čevljev visoke. Iste postavijo v vrsto ter jih lahko domačini uživajo kot zdravilo proti neprebavi.

Starodavna krščanska cerkev

Zmerom kaj novega iz starodavnih časov odkrijejo, oziroma odkopljejo neugnani arheologi ali drugi počobni učenjaki, da bi obogatili sedanjo znanost. Dostikrat presenetijo svet z res zanimivimi odkritji.

Tako zdaj poročajo, da so v vasi Lekit pod Kavkazom odkrili ostanke krščanske cerkve, o kateri trdijo, da je bila gotovo zgrajena v 6. ali 7. stoletju. Židovi te stare cerkve so visoki le 7 metrov, lepo pa so ohranjeni tudi še ostanki cerkvenega stolpa. Pravijo, da je starodavna cerkev v Lekitu čisto podobna cerkvi v sirjski Bosri in starinskim spomenikom v Carigradu ter Raveni, ki spadajo v dobo cesarja Justinijana. Cerkev še niso vsi izkopali in bodo zato z deli nadaljevali.

Križanka št. 40

1	2	3	4	5	6	7	8
9				10	11		
12			13		14	15	
16		17					18
19	20	21			22		
23		24		25			
26		27	28		29	30	
	31		32		33		
34	35	36					37
38		39	40		41		
42					43		

Vodravno: 1. Naslov Manzoničevega romana, 9. oris, 11. plit, 12. turško pokrivalo, 13. moške ime, 15. vrsta zemlje (2. skl.), 16. začetnik priimka imena slov. mladinskega pisatelja, 17. ptica, 18. učenje, 19. desni pritok Rone, 21. žensko ime, 22. poseduje, 23. dalmatinsko mesto, 25. Madžar, 26. osebni zaimek, 28. nočno zabavišče, 30. tebe, 31. prevržen, 34. pritrilnica, 36. krajeval, prislovi, 37. grška črka, 38. žensko ime, 40. poljski cvet, 41. industrijska rastlina, 42. zemeljsko bogastvo, 43. pritok Donave.

Navpično: 1. ime in priimek slov. pisateljice, 2. gorovje v Italiji, 3. zver, 4. del kolesa, 5. kratica za evangelista, 6. tri črke iz napisa na križu, 7. stara država v severni Ameriki, znana po bakrenih rudnikih, 8. naslov Tolstojevskega romana, 10. ime in priimek slov. pisatelja, 13. rimski boginja, 14. ruska reka, 20. nikalnaica, 22. vas pri Ljubljani, 24. začetnik priimka in imena češke pisateljice, 25. pritok Urala, 27. boksarski izraz (fon.), 29. koroški ples, 32. alkoholna pijača, 33. močan, 35. reka v Turkestanu, 37. okrasni plit, 39. latinski predlog, 41. romanski spomenik.

Rešitev križanke št. 39

Vodravno: 1. lok, 2. ume, 6. maj, 9. obel, 11. mena, 12. pa, 13. perut, 14. t. m., 15. pelikan, 17. fes, 19. oje, 20. sem, 22. Iran, 24. riže, 25. nogometiš, 26. 23. Anap, 29. re, 30. gus, 32. ata, 33. pot, 34. Anam, 36. trma, 37. reper-toar. Navpično: 1. lopa, 2. oba, 3. kepa, 5. Mar-rija, 6. meta, 7. Ant, 8. jama, 10. telo, 11. moka, 13. pero, 16. Neža, 17. Finžgar, 18. Saga, 20. sika, 21. mešetar, 23. nana, 24. repa, 27. žana, 29. Roma, 31. Sap, 33. pro, 35. me, 36. tt.

Mali oglasnik

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Fanta z dežele

14—16 let starega, ki zna ministrirati, sprejme takoj v službo za cerkev in dom Uprava pokopališča pri Sv. Križu, Ljubljana.

Prodaj

10 prašičev in bika. Lončar Ivan, Log 13, p. Brezovica

Telica

(montafonka), dve leti stara, napredaj. Spodnja Hrušica 15.

Svinjo

7 mesecev, prodam za plame ali rejo. Pogačar Franc, Sp. Hrušica 11, Dobrunje (znotraj bloka).

Prodaj ali zamenjam pogrezljiv šivalni stroj, rabljen nekaj mesecev, dve odeji in dve posteljni pregrinjali, Florjanska ulica 10/11.

Oglasni v »Domoljubu«